

Ida Ekroth

WA – JAPANILAISEN HARMONIAN VAALIMINEN ENNEN KAIKKEA

Millaista kuvaa suomalaiset mediat maalaavat Japanin maahanmuuttopolitiikasta?

WA – JAPANILAISEN HARMONIAN VAALIMINEN ENNEN KAIKKEA

Millaista kuvaa suomalaiset mediat maalaavat Japanin maahanmuuttopolitiikasta?

Ida Ekroth
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Viestinnän tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän tutkinto-ohjelma, Journalismin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Ida Ekroth

Opinnäytetyön nimi: Wa – japanilaisen harmonian vaaliminen ennen kaikkea

Työn ohjaaja: Satu Koho

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: 41

Keväällä 2024 Japani on väkiluvultaan maailman 11. suurin maa, mutta väestön määrä on ollut laskussa jo pitkään. Vanheneva väestö ja työvoimapula varjostavat Japanin taloutta, jota maassa on yritetty elvyttää erilaisin keinoin. Työperäisen maahanmuuton lisääminen on ollut pitkään kiistanalainen vaihtoehto, jolle maan politiikka on alkanut lämmetä hitaasti.

Tässä opinnäytetyössä tutkin, miten suomalaiset mediat kirjoittavat Japanin maahanmuuttopolitiikasta. Aineistoni koostui neljästä eri jutusta eri medioilta. Tarkastelin The Ulkopolitistin artikkelia, Yleisradion artikkelia, Satakunnan Kansan kolumnia ja Helsingin Sanomien artikkelia. Juttujen aiheina olivat Japanin väestörakenne, työvoimapula ja maahanmuuttopolitiikka. Koska tutkin, millaisin keinoin jutuissa pyrittiin vakuuttamaan lukijaa, käytin tutkimusmenetelminä retorista analyysia, metafora-analyysia ja kehysanalyysia. Retorisessa analyysissa tarkastellaan argumentoinnin tapoja, metafora-analyysissa kielikuvien käyttöä ja kehysanalyysissa aiheen kehystämistä ja näkökulmia.

Tutkimukseni tuloksena voidaan todeta, että jutuissa haastetaan Japanin maahanmuuttopolitiikkaa ja sitä käsitellään kriittisesti. Kolmessa neljästä jutussa Japania ja Suomea vertailtiin keskenään esimerkiksi väestörakenteiltaan ja maahanmuuttopolitiikaltaan. Japani ja sen tapa toteuttaa maahanmuuttoa asetettiin varoittavaksi esimerkiksi Suomelle. Jutuissa painotettiin maan talouden heikoutta, jonka syiksi tunnistettiin vanheneva väestö, työvoimapula ja tiukka maahanmuuttopolitiikka.

Jutuissa käytettiin tilastoja, raportteja ja muita artikkeleita, jotka tukivat niissä käytettyjä näkökantoja. Myös haastateltavat tukivat näkökantoja kahdessa artikkelissa. Vastustavia näkökantoja huomioitiin mutta niitä myös kumottiin. Aihetta käsiteltiin pääasiassa länsimaisesta näkökulmasta ja Japanin kulttuurisia piirteitä huomioitiin vain jonkin verran. Jutut antoivat Japanista yksipuolisen kuvan, sillä esimerkiksi Japanin nuorempaa sukupolvea ei mainittu tai kuultu lainkaan.

Asiasanat: journalismi, media, Japani, maahanmuuttopolitiikka

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of journalism

Author: Ida Ekroth

Title of thesis: *Wa* – cherishing Japanese harmony above everything else

Supervisor: Satu Koho

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 41

In the spring of 2024 Japan's population is world's 11th highest. However, the population is aging and shrinking. Aging population and labour shortage have negative impact on country's economy, and Japan has tried multiple ways to address the issue. Labour migration has been a controversial option.

In this thesis I studied how does Finnish media write about Japanese immigration policy. Like Japan's, Finland's population is also aging, and the country is experiencing labour shortage. I studied four articles from different Finnish medias. All the texts were about Japan's aging population, labor shortage and immigration policy. Since I studied how the articles' readers were being convinced, I used rhetorical analysis, metaphor analysis, and frame analysis.

As a result of this thesis, it can be indicated that in the texts Japan's immigration policy is being challenged and portrayed in a critical light. In three of the four articles Japan and Finland were being compared to one another, and Japan and its immigration policy were set as a warning example for Finland. In these articles, it was found that the reason for Japan's weak economy were aging population, labour shortage and strict immigration policy.

In the articles there were used elements, such as statistics, reports, other articles, and interviewees, that favored the articles' point of view. The opposing aspects were noticed, but also rejected. The issue was viewed from a Western viewpoint, and Japanese cultural characteristics were only somewhat noticed. The articles gave a one-sided image of Japan, as for instance the younger Japanese generation was not mentioned or noticed at all.

Keywords: journalism, media, Japan, immigration, politics

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	JAPANI JA MAAHANMUUTTO.....	7
2.1	Sulkeutuneesta maasta nopeasti ikääntyväksi suurvallaksi	7
2.2	Hyväntekemisestä hyväksikäytöksi	8
2.3	Rasismi Japanissa.....	9
2.4	Muutoksen tuulia hallituspuolueen maahanmuuttopolitiikassa	10
2.5	Maahanmuuttopolitiikasta Suomessa	11
3	MEDIA, JOURNALISMI JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	12
3.1	Media ja journalismi	12
3.2	Aikaisemmat tutkimukset	13
4	AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	14
4.1	The Ulkopolitistin artikkeli	14
4.2	Yleisradion artikkeli.....	15
4.3	Satakunnan Kansan kolumni	15
4.4	Helsingin Sanomien artikkeli.....	16
4.5	Tutkimusmenetelmät	16
5	ANALYYSI.....	18
5.1	The Ulkopolitist nojaa artikkeleihin ja tutkimuksiin.....	18
5.1.1	Valtio elollistetaan eläväksi olennoksi	19
5.1.2	Nihkeyden kehikko	20
5.2	Yle haastaa vastustajaa ja myötäilee puolustajaa	21
5.2.1	Maantieteelliset rajat ovat ovia	23
5.2.2	Rasismien kehyksissä rikotaan siloiteltu mielikuva	25
5.3	Satakunnan Kansa pelottelee väestönkehityksestä luvuilla	26
5.3.1	Avuton sokea Japani.....	27
5.3.2	Negatiivisuuden kehikko	28
5.4	Helsingin Sanomat löytää ongelmia ongelmien perään.....	29
5.4.1	Kuplat puhkeavat ja kehää kierretään	30
5.4.2	Suomen kehukset dominoivat	30
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	32
7	LÄHTEET	35

1 JOHDANTO

Japani kuuluu taloudellisesti maailman kärkijoukkoon. Se on tunnettu kehittyneestä teknologiasaatan, tutkimuksestaan ja huolella varjellusta vanhasta sekä modernista värikkäästä populaarikulttuuristaan. Maa ja eritoten pääkaupunki ovat väestötiheydeltään suuria, ja japanilaisten elinajanodote on yksi maailman korkeimpia. (Jobs.ac.uk 2024.) Maan väestö vanhenee. Syksyllä 2023 yksi kymmenestä japanilaisesta oli 80-vuotias tai vanhempi. Syntyvyys on liian pientä paikatakseen työvoiman tarvetta. Siksi Japani tarvitsee ulkomaista työvoimaa, mutta hallinnon maahanmuuttopoliittikka on tiukka. (Edmond & North 2023.)

Monesti Suomen ja Japanin kulttuureissa nähdään samankaltaisia piirteitä, kuten hiljaisuus, oman tilan kunnioitus ja yksityisyys (Koskenaho 2018). Yhtäläisyyden jatkuvat kuitenkin myös väestörakenteisiin, sillä kuten Japanin, myös Suomen väestö on ikääntyvää lajia ja syntyvyys on alhaista. Korkea elinajanodote nähdään uhkana korkealle elintasolle, jos maassa ei ole tarpeeksi työntekijöitä. Työperäinen maahanmuutto on nähty vastauksena työvoimapulaan. (Oinonen & Kinnunen 2016.)

Tässä opinnäytetyössä tutkin, millaista kuvaa suomalaiset mediat maalaavat maahanmuutosta Japanissa. Tutkin medioiden tapaa käsitellä aihetta tarkastelemalla neljää Japanin maahanmuuttoa käsittelevää artikkelia neljästä eri mediasta. Jutut ovat vuosilta 2019, 2020 ja 2023. Tarkastelen juttuja käyttäen retorista analyysia, metafora-analyysia ja kehysanalyysia.

Alkujaan kiinnostuin aiheesta, kun ruotsalainen tubettaja Felix Kjellberg muutti Japaniin vuonna 2022. Tubettaja kertoi eräällä videollaan haasteista, joita hän viisumin hakuprosessissaan kohtasi. Sen jälkeen tutustuin aiheeseen tarkemmin katsomalla englanninkielisiä Youtube-videoita sekä lukemalla uutisia ja artikkeleita aiheesta. Videoissa ja teksteissä toistui sama teema, jossa Japanin tiukka seula maahanmuutolle ei ole kestäväää maan tulevaisuuden kannalta. Ennako-oletukseni on, että myös artikkeleissa on varoittavaa sävyä Suomen ajautumisesta Japanin tielle.

2 JAPANI JA MAAHANMUUTTO

Tässä luvussa kerron Japanista ja sen historiasta lyhyesti. Kerron maan huoltosuhteesta ja sen suhtautumisesta maahanmuuttoon. Lisäksi kerron Japanin teknisestä työharjoitteluohjelmasta ja ongelmista, joita siinä on ilmennyt. Lopuksi avaan maahanmuuttopolitiikkaa käsitteenä sekä sitä, millaista se on Japanissa ollut. Kerron myös Japanin liberaalidemokraattiseen puolueeseen kuuluvista pääministereistä Shinzo Abesta ja Fumio Kishidasta, koska molemmat nousevat esille aineistossa. Luvun lopussa avaan Suomen maahanmuuttopolitiikkaa sekä Perussuomalaisten vuoden 2023 maahanmuuttoliittista ohjelmaa, koska se mainitaan yhdessä artikkelissa.

2.1 Sulkeutuneesta maasta nopeasti ikääntyväksi suurvallaksi

Japani on Itä-Aasiassa sijaitseva saarivaltio, joka on yksi maailman talousmahdeista. Maa on tunnettu teknologiastaan, koulutuksestaan, kulttuuristaan ja historiastaan. 1600–1800-luvuilla maa oli lähes kokonaan eristäytynyt muusta ulkomaailmasta, ja kaupankäynti sekä kulku rajojen yli oli rajoitettua. Vuonna 1868 maa alkoi avautua sekä modernisoitua ja teollistua ottaen vaikutteita länsimaista. Japani alkoi laajentua ja saada vaikutusvaltaa Itä-Aasiassa. 1894–1931 välillä Japani soti menestyksekkäästi muun muassa Venäjää ja Kiinaa vastaan, miehitti Korean niemimaan ja hyökkäsi Kiinaan. Sotilaallinen menestys tyrehtyi toisen maailmansodan lopussa, kun Yhdysvallat pudotti kaksi atomipommia maahan vuonna 1945. Japani antautui, ja maa miehitettiin seitsemäksi vuodeksi. Vuosina 1952–1973 maan teollisuustuotanto ja talous kasvoivat huippuvauhtia, ja syntyvyys alkoi laskea. (Jansen ym. 2023.)

Japanin väkiluku pienenee jatkuvasti, ja sen ennustetaan jatkavan pientymistä tulevaisuudessa. Vuonna 2005 yli 65-vuotiaiden osuus maan väestöstä oli 20 prosenttia. Väestö vanhenee ja syntyvyys on matala. Työvoimapula on vaivannut Japania jo kauan. Ratkaisuja on yritetty löytää esimerkiksi eläkeiän nostamisella tai saamalla enemmän naisia töihin. Maahanmuuton lisääminen on myös ollut vaihtoehto, mutta hyvin kiistanalainen. Kulttuurisista ja historiallisista syistä Japani on ollut haluton lisäämään maahanmuuttoa paikatakseen heikkoa huoltosuhdettaan. (Turkki 2006.)

Huoltosuhteella voidaan tarkoittaa taloudellista tai väestöllistä huoltosuhdetta. Taloudellisella huoltosuhteella kuvataan työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrän suhdetta työllisten määrään. Väestöllisellä huoltosuhteella kuvataan lasten ja vanhusten määrän suhdetta työikäisten määrään. (Ruotsalainen 2013.)

Keväällä 2024 Japani on väkiluvultaan maailman 11. suurin maa. Väestö on hyvin homogeenista ja koostuu lähes kokonaan etnisistä japanilaisista. Maan asukasluku on noin 124 miljoonaa, joista noin 97,9 prosenttia on japanilaisia ja loput 2,1 prosenttia ulkomaalaisia. Suurimmat muut etniset ryhmät ovat kiinalaiset ja korealaiset. (The World Factbook 2023.) Moni maahanmuuttaja asuu maassa vain väliaikaisella oleskeluluvalla esimerkiksi olemalla työharjoittelija Japanin teknisessä työharjoitteluohjelmassa (Turkki 2006).

2.2 Hyväntekemisestä hyväksikäyttöksi

Japanin tekninen työharjoitteluohjelma (Technical Intern Training Program) perustettiin vuonna 1993. Japanilaiset yritykset voivat palkata ulkomaalaisia työharjoittelijoita esimerkiksi kehittyvistä maista määräaikaiseksi ajaksi. Ohjelman tarkoitus on, että harjoittelijat saavat työkokemusta ja oppivat uusia taitoja, joita he eivät kotimaassaan välttämättä saisi. Harjoittelun päätyttyä työharjoittelija palaa kotimaahansa ja tuo uutta osaamista mukanaan. (JITCO 2023.)

Työharjoittelu voi kestää korkeintaan viisi vuotta ja rakentuu koulutussuunnitelman ympärille. Ennen työharjoittelua harjoittelijat saavat japanin kielen opetusta ja ammatillista koulutusta sekä muita luentoja, joista he saavat tarpeellista tietoa muun muassa oikeussuojasta ja työsuhteesta. (JITCO 2023.) Moni työskentelee pienissä yrityksissä maaseudulla matalapalkkaisissa töissä. Usein naispuoliset harjoittelijat työskentelevät tekstiili- ja elintarviketeollisuuden aloilla, kun taas miehet teollisuuden ja rakentamisen parissa. (Global Skill Partnership 2023.) Valtaosa harjoittelijoista tulee Itä- ja Kaakkois-Aasian maista, kuten Kiinasta ja Vietnamista (Institute for Human Rights and Business 2017, 5).

Teknisessä työharjoittelussa on todistettu ongelmallisuutta ihmisoikeuksien toteutumisessa. Joissain tapauksissa työharjoittelijalle ei ole maksettu palkkaa tai hän on joutunut tekemään laitonta tai palkkatonta ylityötä. Joissain tapauksissa työturvallisuudessa on ollut puutteita, työehdot eivät ole toteutuneet tai palkka on ollut liian pientä. (Institute for Human Rights and Business 2017, 17.) Moni

japanilainen järjestö on sitä mieltä, että teknisen työharjoitteluohjelman tavoite ja käytännön toteutuminen ovat ristiriidassa keskenään. Sen sijaan että työharjoittelijat olisivat Japanissa yritysten harjoittelijoita, heitä käytetään halpana työvoimana, jolla ei ole yhtäläisiä oikeuksia japanilaisten työntekijöiden kanssa. Työharjoittelija ei esimerkiksi voi vaihtaa harjoittelupaikkaansa, vaan on sidoksissa työnantajaansa. (Institute for Human Rights and Business 2017, 14.)

Keväällä 2023 Japanin hallitus ehdotti ohjelman lakkauttamista ja korvaamista uudella järjestelmällä. Uudessa järjestelmässä lievennettäisiin työntekijän perusoikeuksiin vaikuttavia rajoituksia, kuten työpaikan vaihtamista. (Kosuke 2023) Uuden järjestelmän tavoitteena on myös kouluttaa työntekijöitä niin ammattitaitoisiksi, että he voivat hakea työviisumia, joka oikeuttaa pitempään oleskeluaikaan Japanissa (Exum 2023).

2.3 Rasismi Japanissa

Suomen oikeusministeriö määrittelee rasismien ihmisryhmien määrittelemiseen alempiarvoiseksi esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella. Käytännössä rasismi näkyy syrjintänä ihmisten käytöksessä tai yhteiskunnan rakenteissa. Tahalliset tai tahattomat ennakkoluulot sekä vierauden pelko voivat aiheuttaa rasismia. (Oikeusministeriö 2023.)

Rasismi ulkomaalaisia asukkaita kohtaan näkyy japanilaisten, etenkin ikääntyneiden, käytöksessä ja asenteissa. Ulkomaalaisten kanssa ei välttämättä haluta olla tekemisissä paljon tai ollenkaan. Kauppaa, jossa työskentelee ainoastaan ulkomaalaisia, saatetaan vältellä. Julkisissa kulkuvälineissä ulkomaalaisen viereen ei mielellään istuta. Toisaalta nuorempien japanilaisten nähdään olevan avoimempia ja hyväksyvämpiä ulkomaalaisia kohtaan. Ulkomaalaiset kokevat, että japanilaisia ei valisteta tarpeeksi maassa ilmenevästä rasismista. (Aurelia, Bero & Santoso 2023, 14–17.)

Japanissa ulkomaalaisten myös odotetaan sopeutuvan maan yhteiskuntaan ja tapoihin sen sijaan, että Japani tai japanilaiset muuttuisivat. Ulkomaalaisia, jotka eivät adaptoidu yhteiskuntaan, pidetään taakkana, sillä Japani haluaa asioiden tehtävän omalla tavallaan. Lisäksi Japani ei ole asettanut lakeja, jotka suojelisivat vähemmistöjen oikeuksia tai suojelisivat syrjinnältä. Ulkomaalaisiin ei välttämättä luoteta samoin kuin japanilaisiin. Luottamuksen puutteeseen nähdään vaikuttavan

esimerkiksi ulkomaalaisten tekemien rikosten poikkeuksellisen laaja näkyvyys mediassa. Japanissa rikollisuus nähdään alun perin vieraana ja turvallisuus japanilaisena. Ulkomaalaisten katsotaan lisäävän rikollisuutta. (Morita & Halsall 2017, 6–8.)

2.4 Muutoksen tuulia hallituspuolueen maahanmuuttopolitiikassa

Tässä opinnäytetyössä käytetyssä aineistossa nousee esille kaksi Japanin pääministeriä, Shinzo Abe ja Fumio Kishida, joista molemmat ovat kuuluneet Japanin liberaalidemokraattiseen puolueeseen. Japanin suurin poliittinen puolue, Japanin liberaalidemokraattinen puolue (LDP), on ollut perustamisestaan lähtien johdossa lähestulkoon yhtäjaksoisesti vuodesta 1955. Vain vuosina 1993 ja 2009–2012 puolue ei ollut vallassa. Eri ideologeja sisältävä puolue koostuu kirjosta oikeiston nationalisteista suhteellisen liberaaleihin poliitikoihin. Puolueen sisällä on erimielisyyksiä esimerkiksi perustuslakiin, armeijaan ja ulkopoliittikkaan liittyen. (Christensen 2024.)

Edesmennyt Shinzo Abe toimi Japanin pääministerinä kahdesti vuosina 2006–2007 ja 2012–2020. Nationalistipoliitikon mielestä Japanin tuli olla tasavertainen liittolainen ja kumppani Yhdysvaltojen ja muiden länsimaiden kanssa. (Kato & Jalil 2022.) Fumio Kishida on toiminut Japanin pääministerinä vuodesta 2021 lähtien (Tsuji 2024).

Asia Nikkein mukaan maan hallituspuolueessa sekä maahanmuuttopolitiikassa on tapahtunut muutoksia. Entinen pääministeri Abe suhtautui ulkomaalaisiin työntekijöihin varoen ja korosti, ettei Japani aio omaksua maahanmuuttopolitiikkaa tai ottaa ulkomaalaisia työntekijöitä ylläpitämään valtiota. Kuitenkin nykyisen pääministerin Fumio Kishidan hallitus on lisännyt ja pidentänyt ulkomaalaisten työntekijöiden viisumeita. Kishida on painottanut, että Japanissa on harkittava japanilaista yhteiskuntaa, jossa japanilaiset elävät ulkomaalaisten kanssa. (Nikkei staff writers 2023.)

Vuonna 2023 Japani laajensi työntekijöiden viisumin piiriin kuuluvien toimialojen soveltamisalaa, mikä tarkoitti käytännössä sitä, että useammalle ulkomaalaiselle mahdollistettiin pysyvä oleskelulupa maahan. Toimialojen lukumäärää nostettiin 2:sta 11:een. Kyodo Newsin mukaan muutos Japanin rajoittavaan maahanmuuttopolitiikkaan oli merkittävä. Kishida sanoi, että vaikean työvoimapulan ratkaisemiseksi on tärkeää edistää henkilöresurssien hyväksyvää vastaanottoa. (Kyodo News 2023.) Helmikuussa 2024 Japanin kerrottiin valmistautuvan taas lisäämään neljä uutta toimialaa tietyn ammattitaidon viisumikategoriaan vastaamaan työvoimapulaan (Oda & Kubota 2024).

Helmikuussa 2024 hallitus kevensi Japanissa ammattikoulun käyneiden ulkomaalaisten viisumia siten, että heidän on mahdollistua työllistyä myös niille aloille, jotka eivät varsinaisesti liity heidän opiskelemaansa tutkintoon. Ennen uudistusta ulkomaalaisten oli palattava kotimaahansa Japanista, jos he eivät työllistyneet omalle alalleen. Uudistuksen tarkoitus on helpottaa motivoituneiden ulkomaalaisten työllistymistä Japanissa. (Kyodo News 2024.)

2.5 Maahanmuuttopolitiikasta Suomessa

Suomessa maahanmuuttopolitiikkaa toteutetaan, jotta maahan saataisiin ulkomaista työvoimaa paikkaamaan työelämästä pois jäävää ikääntyvää väestöä. Syntyvyys on liian pientä kasvattaakseen väestöä ja vastatakseen työvoiman puutteeseen, joten Suomi on halunnut lisätä työvoimaista maahanmuuttoa. Suomen maahanmuuttopolitiikka perustuu hallituksen määrittämiin tavoitteisiin, Euroopan Unionin maahanmuuttopolitiikkaan ja kansainvälisiin yhteisiin sopimuksiin. (Sisäministeriö 2024.)

Perussuomalaisten vuoden 2023 maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa kritisoidaan Suomen maahanmuuttopolitiikkaa siitä, että se on liian lepsua ja hallitsematonta. Ohjelman mukaan maahanmuuttajien työllisyysaste on matala ja työvoimapulaan vastaamisen sijaan he ovat riippuvaisia tulonsiirroista. Ohjelmassa nostetaan maahanmuuttopolitiikaltaan yhdeksi esimerkilliseksi maaksi Japani, koska maahanmuuton lisäämisen sijaan maa on vastannut väestön ikääntymisen tuomiin ongelmiin kehittämällä automatisaatiota ja robotiikkaa. (Perussuomalaiset 2023.)

Vuoden 2024 työ- ja elinkeinoministeriön selvityksessä tarkasteltiin maahanmuuttajien työllistymistä Suomessa. Selvityksen mukaan kansainvälisen suojelun varjolla maahan muuttaneet ulkomaalaiset tarvitsevat ensimmäisinä vuosinaan Suomessa huomattavasti enemmän tulonsiirtoja kuin muut maahanmuuttajat tai suomalaistaustaiset. Kuitenkin neljän vuoden jälkeen tulonsiirtojen tarve vähenee ja verojen maksaminen lisääntyy. (Pesola, Sarvimäki & Virkola 2024.)

3 MEDIA, JOURNALISMI JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Opinnäytetyössäni media ja journalismi ovat keskeisessä roolissa, koska tutkimani ilmiöt tapahtuvat juuri niissä. Tässä luvussa avaen, mitä medialla ja journalismilla tarkoitetaan, sekä esittelen tämän opinnäytetyön kannalta niihin liittyviä keskeisiä käsitteitä. Lopussa kerron opinnäytetyön aiheeseen liittyvistä aikaisemmista tutkimuksista.

3.1 Media ja journalismi

Media on teknisten laitteiden avulla tuotettavaa viestintää. Viestinnällä taas viitataan osapuolten väliseen sanoman vaihtoon. Mediatutkija Joshua Meyrowitz tarkastelee mediaa kolmen eri vertauskuvan avulla. Mediaa voi tarkastella kanavana, kielenä ja ympäristönä. Kanavalla tarkoitetaan, että viesti kulkee lähettäjältä vastaanottajalle, jolloin media nähdään neutraalina viestinvälittäjänä. Kun mediaa tarkastellaan kielenä, keskitytään eroihin, joita viestinnän eri muotojen välillä on. Katsottaessa mediaa ympäristönä tarkoitetaan, että media on vuorovaikutuksen ympäristö. Media siis mahdollistaa ihmisten välisen vuorovaikutuksen ajasta ja paikasta riippumatta. (Seppänen & Väliweronen 2012, 23–24.)

Journalismi on toimitustyötä, joka välittää ajankohtaista tietoa. Journalismin tehtävä on tarkkailla, kuvata ja selittää yhteiskunnan ja maailman tapahtumia, vahtia vallankäyttöä ja edistää sananvapautta. (Kuutti 2012.) Journalismin tulee pyrkiä kertomaan asioista ja tapahtumista niin totuudenmukaisesti kuin mahdollista. Laadukas journalismi kertoo luotettavaa ja oleellista tietoa. (Uutismedian liitto 2024.)

Jutulla tarkoitetaan yleisesti kaikkia journalistisia tuotoksia. Juttutyyppejen avulla eritellään eriluonteisia ja -tyylisiä journalistisia tuotoksia. Journalistisia juttutyyppejä ovat esimerkiksi uutinen, kolumni ja artikkeli. (Kuutti 2012.) Uutinen kertoo jostain uudesta ja merkittävästä ajankohtaisesta tapahtuneesta asiasta tai kiinnostavasta tiedosta. Uutinen on nopea, sen kieli neutraalia ja tyylikantaa ottamatonta. Kolumni on kantaa ottava teksti, jossa kirjoittaja voi käsitellä jotain yhteiskunnallista, ajankohtaista tai johonkin erityisalaan liittyvää aihetta esimerkiksi pohtien tai huumorilla. Kirjoittaja voi olla toimituksen oma journalisti tai sen ulkopuolinen henkilö. (Kuutti 2012.) Artikkel

on uutista pidempi ja taustoittavampi juttu. Se käsittelee jotain tiettyä aihetta syvällisesti ja monipuolisesti. Kirjoitustyylillä on vapaampaa ja elävämpää kuin uutisessa. Artikkelit voi olla kantaottava, mutta ei samoin kuten kolumni. (Romppainen 2021.)

3.2 Aikaisemmat tutkimukset

Havaintojeni mukaan aihetta – Japanin maahanmuuttopolitiikan käsittelyä suomalaisessa mediassa – ei juuri ole tutkittu. Kaksi löytämäni suomalaista tutkimusta, pro gradu ja opinnäytetyö, käsittelevät läheisiä aiheita.

Karoliina Kantola vertailee vuoden 2010 pro gradu -tutkielmassaan, *Mangasta massamurhaan -koulutuksesta koulusurmaan. Japani suomalaisessa ja Suomi japanilaisessa sanomalehdessä*, miten suomalainen sanomalehti uutisoi Japanista ja miten japanilainen sanomalehti Suomesta. Kantola tutkii, miten Helsingin Sanomat uutisoi Japanista, miten japanilainen Asahi Shimbun Suomesta ja mitä ulkomaan uutisoinnit kertovat uutisoitavista maista itsestään. (Kantola 2010.)

Tutkimuksessa tulee ilmi, että tarkasteltu japanilainen media uutisoi Suomesta yksipuolisemmin kuin suomalainen media Japanista. Asahi Shimbun uutisoi Suomesta eniten Suomen koulutukseen liittyvistä aiheista. Iso osa artikkeleista myös linkitettiin jollain tavalla omaan maahan. Helsingin Sanomat taas uutisoi Japanista eniten talousaiheista sekä kulttuuriin liittyvistä huvittavista asioista. Asahi Shimbun uutisoi Suomesta myönteisesti useammin kuin Helsingin Sanomat Japanista, vaikkakin myös Helsingin Sanomat julkaisi enemmän myönteisiä kuin kielteisiä juttuja Japanista. (Kantola 2010.)

Petteri Uusitalon vuoden 2019 opinnäytetyössä *Japanin outouden takana: japanilaisen populaarikulttuurin käsitteleminen länsimaisessa mediassa* käsitellään sitä, miten länsimaiset yhteiskunnat suhtautuvat Japaniin eksotisoivasti. Uusitalo tutkii, miten nämä asenteet vaikuttavat siihen, miten japanilaista populaarikulttuuria käsitellään yleismediassa. Hän tutkii myös, miten puolestaan populaarikulttuurin harrastajille suunnattu suomalainen media lähestyy Japania ja sen populaarikulttuuria. Tutkielman tuloksissa ilmenee, että Japanin populaarikulttuurin erikoismedian lukijakunnan odotetaan omaavan kohtuullista tietoperustaa Japanin kulttuurista ja populaarikulttuurista, joten mediassa kirjoitetaan aiheesta normalisoivasti. (Uusitalo 2019.)

4 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä opinnäytetyössä tutkin neljää verkkojuttua, jotka on julkaistu The Ulkopolitistissa vuonna 2019, Yleisradiossa 2020, Satakunnan Kansassa 2023 ja Helsingin Sanomissa 2023. Valitsin kyseiset artikkelit, koska niissä käsitellään Japanin maahanmuuttopolitiikka laajasti. Havaintojeni mukaan tämä on poikkeuksellista suomalaisessa mediassa. Lisäksi mediat, joissa jutut on julkaistu, eroavat toisistaan monella tavalla. Joukossa on lukijalle maksuttomia ja osittain maksuttomia medioita, joista kaksi on perustettu ennen 1900-lukua, kaksi 1900-luvulla ja yksi 2010-luvulla. Osa ilmestyy verkon lisäksi myös printtinä, ja kaikki tavoittavat eri määrän lukijoita.

Osaan jutuista on haastateltu eri henkilöitä Japanista tai Suomesta. Kahteen juttuun ei ole haastateltu ketään, vaan teksti on kirjoittajan omaa pohdintaa tai analyysia. Jutut ovat pitkiä, ja niissä käsitellään aihetta samoista näkökulmista, joissa Japanin maahanmuuttopolitiikkaa käsitellään kriittisesti ja verrataan Suomeen. Esittelen artikkelit vanhimmasta tuoreimpaan. Luvun päätteeksi esittelen tässä opinnäytetyössä käyttämäni kolme laadullista tutkimusmenetelmää, joita ovat retorinen analyysi, metafora-analyysi ja kehysanalyysi.

4.1 The Ulkopolitistin artikkeli

Eero Tuorilan artikkeli *Japanin maahanmuuttopolitiikka: Työntekijät ovat tervetulleita, mutta maahanmuuttajia ei kaivata* on julkaistu The Ulkopolitistilla 8.4.2019. Tuorila ei ole haastatellut artikkeliin ketään, vaan analysoi itse Japanin maahanmuuttopolitiikkaa. Tuorilla taustoittaa maan maahanmuuton historiaa ja kertoo, millaista se nykyään on. Tuorila kertoo, että maahanmuuton vastustamisen suurin syy on yhteiskuntarauhan ja japanilaisen identiteetin vaaliminen. Vanheneva väestö ja laskeva väestömäärä on pakottanut maata avaamaan oviaan työperäiselle maahanmuutolle.

Tekninen työharjoitteluohjelma on suosittu, mutta harjoittelijat ovat heikossa asemassa, mikä on johtanut esimerkiksi harjoittelijoiden katoamisiin ja jopa menehtymisiin. Tuorila avaa Japanin maahanmuuttopolitiikan päivitystä, joka mahdollistaa pidempiaikaisten viisumeiden tarjoamisen yhä useammalle ulkomaalaiselle. Hän huomauttaa myös kriitikistä, mitä uusi laki on saanut. Sen mukaan Japanin suhtautuminen maahanmuutolle ei juuri ole muuttunut myönteisemmäksi, vaan se

on vain helpottanut työvoiman saamista, eli maahanmuuton oikea tavoite on lisätä talouskasvua. Artikkelin kirjoittaja Eero Tuorila on valtiotieteiden maisteri pääaineenaan Itä-Aasian tutkimus.

The Ulkopolitist on poliittisesti sitoutumaton suomalaisen ja kansainvälisen politiikan ilmiöitä käsittelevä verkkomedia. Se on perustettu vuonna 2011 ja sitä toimittavat vapaaehtoiset asiantuntijat, jotka voivat olla erikoistuneita esimerkiksi ulkopoliittikkaan ja kansainvälisiin suhteisiin. Mediaa ylläpitää ja julkaisee The Ulkopolitist ry. (The Ulkopolitist 2024.) Vuonna 2017 The Ulkopolitist tavoitti noin 5000 lukukertaa viikossa (Virranta 2017).

4.2 Yleisradion artikkeli

Jenny Matikaisen artikkeli *Unelmien Japani paljastui ompelija Guolle painajaiseksi* on julkaistu Yleisradiossa 19.1.2020. Artikkelissa käsitellään kiinalaisen ompelija Guo Yuqin tapausta, jossa hän muutti Japaniin työskennelläkseen japanilaiselle ompelimoille tienatakseen paremmin kuin kotimaassaan. Ompelimo ei kuitenkaan maksanut Yuqille, kuten oli sovittu, vaan ulkomaalainen ompelija jäi ilman palkkaa. Ompelimo meni konkurssiin ja Yuqi jäi Japaniin yrittämään saada ansaitsemiaan rahoja itselleen. Yuqin lisäksi artikkeliin on haastateltu japanilaisen äärioikeistopuolueen johtaja Makoto Sakuraita, ammattiliittojohtaja Zhen Kaita sekä japanilaisen ajatushautomon ohjelmajohtaja Toshihiro Menjua.

Yleisradio (Yle) on Suomen valtion omistama julkisen palvelun mediayhtiö, jonka toimintaa rahoitetaan Yle-verolla. Yle tuottaa ilmaista sisältöä ja uutisia verkkoon, televisioon sekä radioon. Verkossa se tavoittaa 925 000 suomalaista joka päivä. (Yleisradio 2022.)

4.3 Satakunnan Kansan kolumni

Timo Aron kolumni *Japanin tie on Suomelle varoittava esimerkki – Suomen uusimmat väestötilastot olivat järkyttävät* on julkaistu Satakunnan Kansassa 8.2.2023. Aro käsittelee Japanin ja Suomen väestönkehityksiä ja kummankin maan alhaista syntyvyyttä. Kolumnissa pohditaan väestörakenteen ja maahanmuuttopolitiikan vaikutusta talouteen. Aro näkee Japanin varoittavana esimerkkinä Suomelle: mikäli Suomi ottaisi mallia Japanin tiukasta maahanmuuttopolitiikasta, se ei olisi hyväksi maan talouden tulevaisuudelle. Kolumnin kirjoittaja Timo Aro on alue- ja väestönkehityksen asiantuntija ja valtiotieteen tohtori.

Satakunnan Kansa Länsi-Suomi, vanhalta nimeltään Satakunnan Kansa, on sanomalehti, joka toimii Satakunnan alueella. Lehti ilmestyy ja tekee pääosin maksullista sisältöä verkkoon päivittäin. Se tavoittaa painetulla lehdellä ja verkossa noin 283 000 henkilöä viikossa. Satakunnan Kansa Länsi-Suomen omistaa mediakonserni Sanoma. (Sanoma 2023b.)

4.4 Helsingin Sanomien artikkeli

Joona Aaltosen kirjoittama artikkeli *Maahanmuuttoa Japanin malliin* on julkaistu Helsingin Sanomissa 17.2.2023. Artikkelissa puidaan Japanin tiukan maahanmuuttopolitiikan, alhaisen syntyvyyden, korkean eliniän ja heikon talouskasvun vaikutuksia maan huoltosuhdekriisiin. Artikkelin haastatellut suomalaiset asiantuntijat Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitoksen tutkimuspäällikkö Iikka Korhonen, ulkopoliittisen instituutin johtava tutkija Bart Gaens sekä Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskuksen yliopisto-opettaja Annamari Konttinen arvioivat Japanin tilannetta ja vertailevat sitä Suomen tilanteeseen. Artikkelin on julkaistu vuoden 2023 eduskuntavaalien alla samoihin aikoihin, kun Perussuomalaiset julkaisivat uuden maahanmuuttopolitiittisen ohjelmansa. Ohjelmassaan Perussuomalaiset kehuvat Japanin maahanmuuttopolitiikkaa.

Helsingin Sanomat on valtakunnallinen sanomalehti, jonka omistaa mediakonserni Sanoma. Lehti ilmestyy päivittäin ja julkaisee verkkoartikkeleita säännöllisesti. Osa verkkoartikkeleista ovat maksullisia ja osa maksuttomia. Helsingin Sanomat tavoittaa painetulla lehdellään ja verkossa yhteensä 659 000 henkilöä päivässä. (Sanoma 2023a.)

4.5 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä tutkin, millaisin keinoin jutuissa yritetään vakuuttaa lukijaa tarkastelemalla muun muassa argumentointia ja sanavalintoja. Analysoin, millainen vaikutus haastateltaviksi valituilla on juttujen uskottavuuteen. Tutkin myös, millaisiin kehyksiin Japanin maahanmuuttopolitiikka asetetaan jutuissa, mitä kerrotaan ja mitä taas ei kerrota. Tarkastelen ja analysoin juttuja käyttämällä kolmea eri laadullista tutkimusmenetelmää.

Ensimmäinen käyttämäni tutkimusmenetelmä on retorinen analyysi. Retoriikalla tarkoitetaan kielellisiä tehokeinoja yleisön vakuuttamiseksi (Tieteen termipankki 2023). Retorisessa analyysissä tutkitaan, millaisin keinoin yleisöä vakuutellaan. Keinoja ovat esimerkiksi argumentoinnin tavat. Argumentointia tarkasteltaessa huomio kiinnittyy tapoihin, joilla väitettä perustellaan tai vastaväitteiden uskottavuutta vähennetään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Toinen tutkimusmenetelmäni on metafora-analyysi. Metafora on kielikuva, jossa jotain asiaa verrataan toiseen, mutta ilman kuin-sanaa. Metaforassa jokin sana voidaan korvata toisella, joka ei tosiasiasa kuulu asiaan. Metaforassa asia saa uuden merkityksen, kun sitä kutsutaan nimellä, joka ei varsinaisesti kuulu sille, vaan jollekin ihan muulle. Journalismia tutkittaessa metafora-analyysissä tutkitaan kielellisiä rakenteita, joiden avulla määritellään maailmaa. Metafora-analyysissä etsitään ja kuvaillaan tekstissä käytettyjä metaforia sekä analysoidaan, millainen merkitys niiden käyttämisellä on. Jälkimmäisemmässä laajemmassa analyysissä pureudutaan myös käsitellystä aiheesta käytyyn laajempaan keskusteluun ja yhteiskunnalliseen kontekstiin. (Hellsten 1998, 65–76.)

Kolmantena tutkimusmenetelmänä käytän kehysanalyysia. Kehysanalyysissä tutkitaan, miten jokin aihe kehystetään ja millaisesta näkökulmasta sitä lähestytään. Kun aihe kehystetään, joidenkin puoli valitaan ja heitä suositetaan. Joillekin annetaan enemmän tilaa kuin toisille, ja jotkut jäävät kokonaan huomiotta. Kehyksissä on aina ennakkokäsityksiä. Kehystäminen on pääasiassa tiedostamatonta ja voi tapahtua tahattomasti. Käyttämällä kehysanalyysia voi pureutua siihen, millainen merkitys on sillä, mitä tekstissä korostetaan, mikä on asetettu etusijalle ja millaisia kehyksiä juttua tehdessä on käytetty. (Karvonen 2000, 78–84.)

5 ANALYYSI

Analysoin jutut niiden julkaisujärjestyksessä. Jutut käsittelevät Japanin tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa ja sen seurauksia. Etsin keinoja, joiden avulla artikkelit yrittävät vakuuttaa lukijaa Japanin maahanmuuttopolitiikan negatiivisista seurauksista ja sivuvaikutuksista. Analysoin ensin retorisia keinoja, sitten kielikuvia ja lopuksi kehystämistä.

5.1 The Ulkopolitist nojaa artikkeleihin ja tutkimuksiin

The Ulkopolitistin artikkelin kirjoittaja Eero Tuorila kertoo, että ajatus täysin etnisesti homogeenisestä Japanista on jo vanhentunut. Hän tukee väitettä kertomalla käytännön esimerkkejä, miten ulkomaalaisiin törmää eri paikoissa Japania, sekä referoimalla samaa aihetta puivaa japanilaista artikkelia. Hän myös tarjoaa lukijalle lukuja ulkomaalaisten määrästä sekä linkittää niille lähteitä. Väestö on monimuotoistunut nopeasti, mutta asenne maahanmuuttajia kohtaan on edelleen nihkeä – kertoo Tuorila – ja maahanmuuttopolitiikkaa tehdään talous edellä. Hän taustoittaa tätä kertomalla lyhyesti Japanin maahanmuuttopolitiikan historiasta, ja väliotsikko *Japanin maahanmuuton erittäin lyhyt historia* antaakin ymmärtää, ettei siitä ole paljon kerrottavaa. Tuorila jatkaa nihkeän maahanmuuttopolitiikan korostamista kertomalla Japanin viisumeiden rajoitteista.

Tuorila kritisoi maan työperäistä maahanmuuttopolitiikkaa väliotsikossa *Työntekijät tervetulleita – mutta eivät jäämään* saaden sen kuulostamaan järjenvastaiselta. Tätä korostaa myös se, että maan työttömyysaste on alhainen, mutta työvoimapulaa on siitä huolimatta. Silti silloinen pääministeri Shinzo Abe on sanonut, ettei ulkomaista työvoimaa ja maahanmuuttoa pidä sekoittaa keskenään, vaan pitää erillään. Tuorila kuitenkin kertoo maahanmuuton vastustuksen syitä, joiden voisi ajatella puolustavan kärkkäältä vaikuttavia toimia ja puheita. Näin ei kuitenkaan ole, sillä ainoksi vastustaviksi syiksi hän nimeää yhteiskuntarauhan vaalimisen ja japanilaisten ainutlaatuisen identiteetin vaalimisen. Hän jättää mainitsematta Japanin huolen esimerkiksi kulttuurieroista, sekä siitä, että ulkomaalaiset lisäävät kustannuksia ja vaikuttavat japanilaisten palkkoihin (Saito 2022).

Myös Japanin tekninen työharjoitteluohjelma saa kritiikkiä siitä, että todellisuudessa se riistää harjoittelijoita sen sijaan, että antaisi heille uusia taitoja, mikä (*ainakin teoriassa*) on ollut ohjelman tarkoitus. Tuorilan sulkeiden käyttö luo kuvan, että harjoitteluohjelma ei ole alun perinkään luotu

hyvään tarkoitukseen. Mielikuvaa vahvistaa myös se, että Tuorila kertoo ironisesti ohjelman olevan edullista työvoimaa saavien pienempien yritysten suosiossa. Lisäksi lukijalle tarjotaan linkkejä muihin lähteisiin, jotka todistavat harjoitteluohjelman ongelmallisuutta.

Japanin nihkeä suhtautuminen ei kohdistu ainoastaan maahanmuuttoon, vaan myös turvapaikka-politiikkaan. Tuorila vertaa Japanin myöntämien turvapaikkojen määrää vuonna 2017 haettuihin paikkoihin, joita on lähes tuhat kertaa enemmän. Lukujen näkeminen omin silmin ja se, että Tuorila korostaa määrän käsittämätöntä pienuutta, vahvistavat mielikuvaa Japanista ulkopuolisille epähoukuttelevana maana. Toisaalta hän painottaa myös, että saarivaltio on vaikeasti saavutettavissa ja, että moni väärinkäyttää turvapaikan hakemista. Silti hakijoiden joukossa on myös todellista apua tarvitsevia, ja seula turvapaikan saamiseen tiukennetaan entisestään. Eri puolien valottaminen ja linkkien tarjoaminen samaa aihetta käsitteleviin uutisiin antaa lukijalle perusteellista tietoa aiheesta ja mahdollistaa omien johtopäätösten tekemisen sen sijaan, että aiheesta kerrottaisiin vain yhdestä näkökulmasta.

Artikkelissa hyödynnetään toistoa sen päättyessä samaan ajatukseen, jolla se aloitetaankin: Japani ottaa vastaan ulkomaalaisia työntekijöitä mielellään, mutta vain väliaikaisesti. Tuorila kertoo Japanin lisänneen työntekijöiden määräaikaista viisumeita sekä maan tarpeesta saada työvoimaa olympialaisten valmisteluita varten. Tuorila referoi hallituspuolue LDP:tä siitä, ettei muutoksen tarkoitus ole helpottaa maahanmuuttoa, vaan työvoiman saamista. Myös väliotsikko *Maahanmuuttopolitiikkaa jenit silmissä* tiivistää koko artikkelin ydinajatuksen, joka tulee jälleen ilmi artikkelin viimeisessä lauseessa. Siinä Tuorila kertoo saman kuin artikkelin otsikossa: Japani toivottaa ainoastaan työvoiman tervetulleeksi.

5.1.1 Valtio elollistetaan eläväksi olennoiksi

Tuorila hyödyntää metaforia, joista valtaosa on melko yleisiä, osaksi arkikieltä sulautuneita. Hän kirjoittaa esimerkiksi maahanmuutosta *historian valossa* ja kuinka kauas sen politiikka *juontaa juurensa*. Tuorila piirtää mielikuvaa historiasta valon lähteenä, jonka avulla on helpompaa tarkastella asioita. Poliitiikan juurten juontuminen taas tekee politiikasta puun, joka on juurruttanut itseään jo kauan.

Negatiivisten mielikuvien sarja alkaa, kun Tuorila kirjoittaa, että *Japani ei kamppaile yksin näiden ongelmien kanssa*. Tämä tekee Japanista elävän olennon, joka fyysisesti tappelee jotakin vastaan. Kun Tuorilan kirjoittaa, että suurten ikäluokkien vanheneminen on johtanut *eläkepommien tippumiseen*, herää uhkaava tunnelma – kuin uusi ydinpomme olisi tuloillaan. Tosiasiassa eläkepommilla tarkoitetaan hetkeä, jolloin valtio ei kykene maksamaan eläkemaksuja eläkeläisille (Aaltonen, Ilmonen & Kahra 2017, 15). Suurten kaupunkien väkilukujen kasvaminen luo *hylättyjä haamukyliä*, mikä luo vaikutelman muuttotappioisista alueista pelottavan hiljaisina ja autioina. Japanin nimittäminen *harmaantuvaksi saarivaltioksi* jälleen elollistaa maan olennoiksi, joka vanhenee ja kuihtuu pois.

Tuorila kirjoittaa joidenkin ulkomaalaisten saaneen jäädä Japaniin *humanitaarisen suojelun varjolla*, mikä tekee humanitaarisesta suojelusta sateenvarjon, jonka alla on turvassa. Turvapaikan hakemisen väärinkäyttämisen *väylän tukkiminen* kuvaa, miten porsaanreiän hyödyntämistä estetään. Toteamus maahanmuuttopolitiikan tekemisestä *jenin silmissä* luo kuvan ahneista poliitikoista työskentelemässä kultaiset jenin symbolit silmien tilalla.

5.1.2 Nihkeyden kehikko

Tuorila kirjoittaa Japanista ja sen maahanmuuttopolitiikasta käyttäen muun muassa etnisen yhtenäisyyden, monikulttuurisuuden, historian, työvoiman tarpeen, turvallisuuden, työharjoittelun, pakolaisuuden ja talouden kehäksiä.

Etnisen yhtenäisyyden sekä monikulttuurisuuden kehyksissä Tuorila kertoo ulkomaalaisten kasva-
neesta osuudesta Japanin väestössä lukujen ja katukuvan tasolla. Vaikka ulkomaalaisten osuus on noussut, valtaosa heistä on etnisyydeltään ja kulttuuriltaan läheisiä japanilaisten kanssa, sillä moni tulee lähellä sijaitsevista maista, kuten Kiinasta ja Etelä-Koreasta. Historian kehyksissä Tuorila valottaa syitä, jotka ovat vaikuttaneet Japanin maahanmuuttopolitiikkaan sodanjälkeisestä ajasta tähän päivään. Tarve työperäiselle maahanmuutolle on ajan kuluessa kasvanut.

Työvoiman tarpeen kehyksissä avautuu, miten työvoiman puute on lisännyt maahanmuuttoa Japanissa. Toisaalta Tuorila avaa myös, ettei se tarkoita sitä, että maa vastaanottaisi avosylin ulkomalaisia asumaan Japaniin. Tämän hän perustelee turvallisuuden ja kulttuurin kehyksissä: ulkomalaisien katsotaan vaarantavan japanilaista turvallisuutta ja ainutlaatuisia kulttuuria. Tuorila ei tosin

valota esimerkiksi joidenkin japanilaisten neutraalia tai positiivista suhtautumista ulkomaalaisiin ja vieraisiin kulttuureihin.

Työharjoittelun kehyksissä Tuorila avaa Japanin teknistä työharjoitteluoohjelmaa, mikä myös korostaa Japanin heikkoa suhtautumista ulkomaalaisen työvoiman ihmisarvoon. Tuorila keskittyy kuvailemaan harjoitteluoohjelman huonoja puolia, antaen näkyvyyttä ihmisille, jotka ovat joutuneet ohjelman ja japanilaisten yritysten vääryytetyiksi. Lisäksi hän kuvailee vuosien 2012–2018 aikaisia tapahtumia, eikä esimerkiksi 1990-luvun lopun tai 2000-luvun alun kokemuksia, joista ei toisaalta välttämättä löydy samanlaisia raportteja. Pakolaisuuden kehykset jatkavat samaa linjaa: edes turvapaikanhakijoita ei oteta helpolla Japaniin, mikä kertoo todella tiukasta suhtautumisesta ulkomaalaisiin, jotka mielivät muuttaa maahan. Myös talouden kehyksissä Tuorila kiinnittää huomion siihen, että ulkomaalaisten helpompi pääsy Japaniin perustuu lähinnä uuden työvoiman saannin helpottamiselle.

5.2 Yle haastaa vastustajaa ja myötäilee puolustajaa

Ylen julkaisemassa Jenny Matikaisen artikkelissa käsitellään Japanin maahanmuuttopolitiikkaa paikallaolijoiden, eli japanilaisten ja maassa oleskelevien kiinalaisten, näkökulmasta. Asetelma tuo lukijan paikan päälle Japaniin ja luo lähtökohdan tunteisiin vetoamiselle. Jatkamalla lukijan jalkauttamista Matikainen kertoo käytännön esimerkein – miten vaippoja myydään enemmän vanhuksille kuin vauvoille, ja miten sairaaloissa ei ole tarpeeksi hoitajia – millaisia ongelmia Japani kohtaa väestön vanhetessa. Työvoiman lisäksi myös maan väestö kutistuu, jota Matikainen havainnollistaa graafisella tilastolla ja vertaamalla vähentyneen ihmismäärän lukua suomalaisten kaupunkien asukaslukuihin.

Matikainen tarjoaa Japanille hoitosuhteen parantamisen ratkaisuksi maahanmuuttoa kertomalla maan olevan vastahakoinen lisäämään työperäistä maahanmuuttoa. Hän konkretisoi nihkeää, jopa absurdia, suhtautumista referoimalla silloista pääministeriä Shinzo Abea, joka totesi, että ulkomaalaisia voidaan ottaa töihin Japaniin, mikäli heidät pidetään erillään japanilaisista. Lisäksi Matikainen kertoo kiinalaisen työharjoittelijan kokemuksista, miten hän ei ollut tekemisissä japanilaisten kanssa, eivätkä hänen miehensä ja poikansa voineet muuttaa hänen mukanaan Japaniin. Vielä havainnollistaakseen ongelmaa luvuin Matikainen vertaa Japanin alle kahden prosentin ulkoma-

laisten osuutta väestöstä Suomen ja Ruotsin osuuksiin. Matikainen hyödyntää artikkelissaan runsaasti lukuja, liikkuvia graafisia tilastoja ja linkkejä väitteitä tukeviin tutkimuksiin sekä toisiin artikkeleihin.

Matikaisella vaikuttaa olevan artikkelissaan selkeä näkemys Japanin maahanmuuttopolitiikasta: se ei ole kestävä. Hän kuitenkin valottaa myös vastapuolen näkemystä aiheesta antaessaan japanilaiselle oikeistopopulistille puheenvuoron maahanmuutosta maassaan. Makoto Sakurailta on kärkeä mielenosoituksia asiasta, mikä tuskin on ollut sattumaa Matikaisen valitessa haastateltavaa, jota hän kuvaakin mieheksi, *joka ei todellakaan haluaisi maahanmuuttajia Japaniin*. Asetelma vaikuttaa äärimmäiseltä vastakkainasettelulta ja valtataistelulta, jossa avutonta ja riistettyä kiinalaisnaista on vastassa ärhäkkä japanilainen miespoliitikko.

Matikainen rakentaa aggressiivista kuvaa Sakuraista. Hän kuvailee Sakurain järjestön mielenosoituksia ja protesteja ulkomaalaisia vastaan, mielenosoittajien huutelusta korealaisille ja vahingonkorvauksien tuomiosta. Sakurai ei vastaa kaikkiin Matikaisen esittämiin kysymyksiin, minkä hän kertoo tekstissään suoraan: *Sakurai ei vastaa suoraan vaan alkaa listata asioita, jotka Pohjoismaissa ovat menneet pieleen*. Matikainen kirjoittaa, miten myös poliitikko esittää hänelle kysymyksiä Japanin väestön kehityksestä ja vastaa niihin itse. Lisäksi Matikainen listaa negatiivisiksi miellettyjä mielikuvia herättäviä piirteitä Sakuraista: miehestä olisi parempi, jos naiset olisivat kotiäitejä, häntä on verrattu Donald Trumpiin, eikä hänen mielestään Japanin ole syytä pyytää anteeksi maa-ilmansodan aikaista naisten seksiorjuutusta.

Matikainen käy tekstissään vuoropuhelua Sakurain kanssa tyrmätessään tämän toteamuksen siitä, että maahanmuuttajat aiheuttavat pelkkää häiriötä Japanissa tulevaisuudessa – kuten Suomessa tapahtuu nyt. Matikainen tyrmää väitteen tarjoamalla lukijalle tilastoja ulkomaalaisten osuuksista Suomen ja Japanin väestöistä verraten niitä keskenään ja tehden niistä realistisia johtopäätelmiä.

Kolmas haastateltava on kuin tarinan sankari. Työharjoitteluohjelmassa epäoikeudenmukaisesti kohdeltuja ulkomaalaisia auttava kiinalainen Zhen Kai kritisoi maan työharjoitteluohjelmaa kutsuen sitä orjatyöksi ja avaamalla sen huonoja puolia, kuten työpaikan vaihtamisen rajoitetta. Matikainen tuo Kaille tukea esittelemällä pian samanmielisen japanilaisen Toshihiro Menjun, joka on jutun viimeinen haastateltava. Hänkään ei puhu työharjoitteluohjelman puolesta. Menju tuo artikkeliin toivon valoa kertomalla, miten maan tavan kansa suhtautuu ulkomaalaisiin suopeammin kuin maan politiikka, ja kuinka maahanmuuttajien määrä on kasvussa. Valoisuus jää siihen, sillä jutun loppua

kohden Matikainen palaa kiinalaisen ompelijan ikävään kohtaloon, ja muistuttaa, kuinka Japani sillä hetkellä edelleen kohtelee ulkomaalaisia pelkkänä väliaikaisena työvoimana.

Matikainen on antanut artikkelissaan äänen monelle henkilölle, jota Japanin tilanne koskettaa konkreettisesti. Jokaisen sananvuoro tukee käsitystä siitä, että Japanin suhtautuminen maahanmuuttoon on tiukka. Kolmen mielestä se on ongelmallista, ja yhden mielestä oikein. Ainoa haastateltava, jota artikkelissa haastetaan, on maahanmuuttokriittinen Sakurai. Muuten kirjoittaja käyttää joko haastateltavia vahvistamaan sanomaa, että tiukka maahanmuuttopolitiikka on ongelmallista. Kirjoittaja vahvistaa näkökulmaansa myös referoimalla ja linkittämällä sitä tukevia tilastoja, selvityksiä sekä toisia artikkeleita.

Matikainen yleistää kaikilla ihmisillä olevan samanlainen käsitys siitä, että Japani on *hymyilevä tulevaisuuden teknologiataivas*. Artikkelin raottaa verhoa maan varjopuolille antamalla useita esimerkkejä rasismista, kuten että *kauppojen ulkopuolelta voi löytää "ei kiinalaisille" -kyltin* tai ettei ulkomaalaisille haluta vuokrata asuntoja.

5.2.1 Maantieteelliset rajat ovat ovia

Matikainen käsittelee monta eri ihmisryhmää koskettavaa aihetta ja kertoo samalla tarinaa, jota hän elävöittää erilaisilla metaforilla. Hän kertoo Japanin olevan *ajautumassa umpikujaan*, mikä antaa käsityksen, ettei maalla juuri ole enää mahdollisuuksia vaikuttaa omaan kehityskulkuunsa, vaan sen kohtalo on jo määrätty. Umpikujaan ajautumisen lisäksi maassa *yriytyksiä riivaa paheneva työvoimapula*. On kuin demonit olisivat luoneet työvoimapulan varjostamaan ja aiheuttamaan harmia japanilaisille yrityksille.

Kirjoittaessaan *kun yli miljoona ihmistä kolkutti Euroopan rajoja vuonna 2015*, Matikainen viittaa Euroopan pakolaiskriisiin. Rajojen kolkuttaminen herättää mielikuvan suljetuista ja valvotuista ovista, joista pakolaiset yrittävät päästä Eurooppaan. Oikeistopoliitikkona hän kuvailee *kiivassanaiseksi äänitorveksi*, jolla on *porautuva katse*. Kiivaalla tarkoitetaan helposti kiihtyvää luonnetta (Kielitoimiston sanakirja 2024), ja äänitorvi pitää kovaa tööttävää ääntä. Nämä herättävät mielikuvan kärkkäästä ja korvia raastavan kovaäänisestä henkilöstä. Porautuvalla katseella hän tarkoittaa kykyä pitää katsekontaktia itsevarmasti. Matikainen kertoo, että *vihapuhelaki on suitsinut myös Sakuraita*. Suitsiminen tarkoittaa käytännössä suitsien pukemista hevoselle, mutta kuvainnollisesti

sillä tarkoitetaan jonkun toiminnan rajoittamista (Joki 2012). Tässä tapauksessa poliitikon toimintaa on laitettu aisoihin, jotta se pysyisi kurissa.

Matikainen kuvailee Japanin ja Korean suhdetta kirjoittaen, että *maiden välejä hiertää yhä riita*. Ajatus maantieteellisesti ja kulttuurisesti läheisten maiden lämpimistä väleistä kumoutuu ja tilalle tulee mielikuva kuluneeksi hankautuneesta suhteesta, jota on vaikea pehmittää. Puhe ajasta *palauttaa Japanin suuruus* luo kuvan arvokkuutensa menettäneestä pieneksi nahistuneesta maasta, joka aikanaan oli korkeavaltainen mahdin maa.

Kuvitelma mahdin maasta ei kuitenkaan ole tyhjästä keksittyä. Matikainen kirjoittaa, kuinka Japanilla on suomalaisten mielessä kuva, jossa maa on *hymyilevä tulevaisuuden teknologiataivas*. Mielikuva on stereotyyppinen näkemys Japanista, jossa söpöt robotit rullaavat puhtailla kaduilla ja auttavat asukkaita arjessa, ja jonka kehitystä muu maailma seuraa perässä. Taivas saa maan kuulostamaan viimeiseltä leposijalta, jossa kaikkien on hyvä olla. Lisäksi Matikainen vertaa Japania *Mujitavaratalon seesteiseen harmoniaan*. Viittaus Suomestakin löytyvään japanilaiseen tavarataloon antaa miellelyhtymän fengshuista, maanläheisistä väreistä sekä järjestelmällisyydestä.

Matikainen kertoo Japanin hallituksen myöntyneen lisäämään maahanmuuttoa kirjoittaen, että *ovia päätettiin raottaa*. Jos rajojen kolkuttaminen luo mielikuvan vartioiduista ovista, ovien raottaminen kirjaimellisesti tarkoittaa sitä. Tässä tapauksessa tarkkaan valvottu läpikulku on kuitenkin sallittua. Matikainen kirjoittaa *maan vanhenemisesta käsiin*, mikä muistuttaa käsiin hajoamista. Japanin väestö on nopeasti vanheneva, ja puhe käsiin vanhenemisesta luo maasta erittäin hauraan ja helposti murenevan kuvan.

Artikkelin loppupuolella Matikainen kertoo, että *moni japanilainen on pehmentänyt suhtautumistaan ulkomaalaisiin* ja, että syy on *Japanin turistiräjähdys*. Näistä muodostuu yhdessä vastakohtat. Pehmeneminen herättää miellelyhtymän pöyheästä untuvatyyneestä, kun taas räjähdyksestä tulee mieleen sotatanner. Turistiräjähdys voidaan tulkita sekä positiivisena että negatiivisena asiana. Tässä yhteydessä se vaikuttaa positiiviselta, sillä artikkelissa puhutaan maahanmuuton puolesta.

5.2.2 Rasismin kehyksissä rikotaan siloiteltu mielikuva

Matikainen käyttää artikkelissaan työharjoittelun, hyväksikäytön, työvoimapulan, väestörakenteen kehityksen, Suomen, turvallisuuden, pakolaisuuden, nationalismin, Donald Trumpin, erityisyyden, rasismin ja historian kehyksiä.

Työharjoittelun kehykset ovat vallitseva tarkastelukulma artikkelissa. Jutun ensimmäinen haastateltava on kiinalainen työharjoittelija, jonka kokemuksiin koko artikkeli rakentuu, ja myös muut haastateltavat kommentoivat työharjoitteluohjelmaa. Hyväksikäytön kehykset tulevat teknisen työharjoitteluohjelman väärinkäytön myötä. Matikainen avaa, kuinka ulkomaalaisten tietämättömyyttä ja avuttomuutta hyödynnetään ohjelmassa.

Työvoimapulan kehyksissä Matikainen referoi silloista pääministeriä Shinzo Abea, miten pulaan hänen mielestään pitäisi vastata. Myös yksi haastateltava ehdottaa omaa ratkaisua työvoimapulaan. Työvoimapulaan johtanut väestörakenteen kehitys on toinen vallitsevista kehyksistä. Niissä Matikainen kuvailee käytännön tasolla ja luvuin, miten vanheneva väestö vaikuttaa Japanissa. Suomen kehykset kulkeutuvat mukana Matikaisen vertaillessaan Suomea ja Japania esimerkiksi väestörakenteiltaan keskenään. Myös haastateltava saa suunvuoron kommentoida Suomen yhteiskunnan tilannetta.

Turvallisuuden kehyksissä Matikainen kirjoittaa Japanin rauhallisuudesta ja harmoniasta. Hän korostaa japanilaisten *uskovan*, että vähäinen maahanmuutto ylläpitää niitä. Myös ulkomaalaisvastaisen järjestön nimitykset ulkomaalaisista raiskaajina, rikollisina ja korealaisvakoojina korostavat turvallisuuden merkitystä. Pakolaisuuden kehyksissä Matikainen vertaa Japanin myöntämiä turvapaikkoja Suomen omiin. Tämän yhteydessä hän kirjoittaa, että vain viidesosa japanilaisista lisäisi maahanmuuttoa. Nationalismin kehyksissä korostuu jälleen maahanmuuton vastustus, kun paljon suunvuoroa saava maahanmuuttoa vastustava poliitikko kertoo näkemyksistään. Donald Trumpin kehyksissä Matikainen rinnastaa japanilaisia poliitikoita Donald Trumpiin ja vertaa heidän nationalistisia näkemyksiään keskenään. Yhtäläisyys on, että kaikki heistä pitävät omaa maataan erityisenä, eikä niihin pidä sallia liikaa maahanmuuttajia.

Erityisyyden kehyksissä Matikainen korostaa Japanin positiivista, edistyksellistä ja erikoistakin maanetta maailmalla. Maine ja paremman elintason toivo houkuttelee ulkomaalaisia työharjoitteluun

Japaniin. Artikkelissa Matikainen kumoaa maan hyvää mainetta käsittelemällä harjoittelun varjo-
puolia ja maan nationalistipolitiikkaa sekä -järjestöä. Rasismin kehyksissä Matikainen havainnollis-
taa käytännön esimerkein ulkomaalaisten ahdinkoa, jonka aiheuttaa esimerkiksi syrjintä ja mielen-
osoituksissa huutelu. Historian kehyksissä tarkastellaan, millainen vaikutus toisella maailmanso-
dalla on ollut siihen, miten Japanissa suhtaudutaan maassa asuviin korealaisiin. Matikainen avaa
myös sitä, miten äärioikeistolaiset tulkitsevat joitain asioita maansa modernista historiasta tavalla,
joka poikkeaa useimpien historioitsijoiden näkemyksistä.

5.3 Satakunnan Kansa pelottelee väestönkehityksestä luvuilla

Satakunnan Kansan kolumnin kirjoittaja Timo Aro on huolissaan Suomen tulevaisuudesta, koska
hän aavistaa sen seuraavan väestökriisistä kärsivää Japania, sillä tällä hetkellä Suomen väestön-
kehitys mukailee Japanin omaa. Väestökriisillä on negatiivinen vaikutus maan talouteen, ja Aro
konkretisoi Japanin taloustilannetta esittämällä lukijalle pelottavan kuuloisia lukuja: *valtionvelka on
noussut yli 250 prosenttiin BKT:sta ja velkaosuus on yli neljä kertaa suurempi kuin Suomessa*. Näin
Aro herättelee lukijaa, sillä tällä hetkellä myös Suomen velka on ollut jatkuvassa kasvussa (Veron-
maksajain keskusliitto 2024).

Aron mielestä Japani toimii varoittavana esimerkkinä Suomelle, sillä se ei kykene vastaamaan vä-
estökriisiin toimivin keinoin. Hän luettelee keinoja, joilla Japani on yrittänyt puuttua ongelmaan, ja
nimeää rajoitetun maahanmuuton kipupisteeksi. Sen yhteydessä Aro näpäyttää perussuomalaisia
siitä, että puolue unelmoi samanlaisesta maahanmuuttopolitiikasta. Tämä on viittaus Perussuoma-
laisten vuoden 2023 maahanmuuttopoliittiseen ohjelmaan, jossa puolue kehuu Japanin tiukkaa
maahanmuuttopolitiikkaa. Hän myös hyödyntää auktoriteettia referoimalla itse Japanin pääminis-
teri Fumio Kishidan varoitusta siitä, että maan nykyinen väestörakenteen kehitys on vaaraksi yh-
teiskunnan hyvinvoinnille. Kuitenkin Aro toppuuttelee lukijaa myöntämällä, ettei Suomessa ole *tois-
taiseksi* väestökriisiä, mutta toteaa maan tulevaisuuden poikkeavan muista Pohjoismaista, muttei
perustele millä tavalla.

Aro kääntyy uudestaan numeroiden puoleen muun muassa verraten Suomen vuoden 2022 synty-
vyysluvun putoamista 1860-luvun *nälkävuosien tasolle*. Vastaavasti kuolleiden määrä on suurin

sitten sotien jälkeen. Vertaus historian lukuihin antaa perspektiiviä nykytilanteesta ja sen vakavuudesta. Aro nimeää menneiden alhaisten lukujen syyt – nälkävuodet ja sodat – mutta hän ei mainitse syitä nykyajan alhaiselle syntyvyydelle.

Historiateemaa jatkaen hän viittaa 1930-lukuun todetessaan Suomen tarvitsevan kansallista väestöpolitiikkaa. Kansallisella tarkoitetaan jotain omaa kansaa koskevaa (Kotimaisten kielten keskus 2024). Väestöpolitiikalla pyritään vaikuttamaan maan väestön määrään ja rakenteeseen esimerkiksi maahanmuutolla (Sorsa 2020). Aro päättää kolumnin huudahdukseen *tarvitaan parlamentaarista väestöpolitiikka!* Parlamentarismilla tarkoitetaan hallitusjärjestelmää, jossa hallitus nauttii eduskunnan luottamusta. Eduskunta valvoo hallituksen toimintaa, ja hallituksella on eduskunnan tuki. (Eduskunta 2024.) Tämä on toistoa Aron näkemykselle siitä, että Suomen väestöpolitiikka tarvitsee muutosta, jottei Suomen väestörakenne jatkaisi nykyistä Japanin kaltaista kehityskulkuun. Vahva kannanotto joko rohkaisee lukijaa yhtymään poliittiseen näkemykseen tai haastaa toisinajattelijoita miettimään kantaansa tarkemmin.

Kolumnin lopussa kerrotaan kirjoittajan titteli, mikä on kyseisen lehden toimintatapa, mutta tässä tapauksessa tuo myös auktoriteettia kirjoittajalle. *Alue- ja väestökehityksen asiantuntija ja valtiotieteen tohtori sekä Porin kaupunginvaltuutettu (vihr, sit)* kertovat, että Arolla on asiantuntemusta pohdittua aihetta ja haastaa senhetkistä Suomen poliittista tilannetta.

5.3.1 Avuton sokea Japani

Kolumnille tyypillisesti Aro hyödyntää metaforia tekstissään. Hän toteaa, miten 1980-luvulla *Suomea hehkutettiin Pohjolan Japanina*. Hän rinnastaa Suomen ja Japanin toisiinsa positiivisessa valossa, kuin maat olisivat aivan samanlaisia ja yhtä, mutta sijaitsevat vain eri puolilla maapalloa. Japanin ajautuminen *kuilun partaalle* kertoo, että maa on kuin avuton eliö, joka ei enää kykene pelastautumaan turmioltaan. Aro mainitsee, että maahanmuutto on Japanin *sokea piste*, mikä ylläpitää mielikuvaa eliöstä, jonka näkökentän sokeaan pisteeseen osuu jokin asia. Eliö ei havaitse asiaa, eikä siksi tiedosta sitä ja pysty vaikuttamaan siihen.

Aro puhuu Japanista nimeten sen *nousevan auringon maaksi*, jota maan nimi, Nihon, japaniksi kirjaimellisesti tarkoittaa (East Asia Student 2013). Nimitys ikään kuin korostaa Japanin näke-

mystä itsestään erityislaatuisena valtiona. Kirjoittaessaan Japanin bruttokansantuotteen *polkemi-sesta paikallaan* hän luo mielikuvan polkupyörästä, joka ei työstä huolimatta liiku eteenpäin. Muutosta ei siis ole tapahtunut. Viittauksen *jalkapalloa on vaikea pelata ilman palloa tai jääkiekkoa ilman kiekkoa* Aro avaa itse todeten, ettei politiikkaa voi tehdä ilman rahaa. Viittauksella lajeihin, jalkapalloon ja jääkiekkoon, voi olla yhteys isoon määrään rahaa, sillä kyseisissä lajeissa varusteet voivat olla hintavia ja ammattitasolla liikkuu suuria summia.

5.3.2 Negatiivisuuden kehikko

Aro käsittelee Japania ja sen maahanmuuttopolitiikkaa Suomen, talouden ja väestörakenteen kehityksen kehyksistä. Hän tulkitsee pääministeri Fumio Kishidan varoittavia puheita Japanista myös Suomea koskettavaksi. Hän tarkastelee Japania Suomen näkökulmasta, vertailee maita sekä niiden taloutta ja maahanmuuttopolitiikkaa keskenään. Hän etsii maista yhtäläisyyksiä, muttei juuri eroavaisuuksia. Ainoa ero on maahanmuuttopolitiikassa, joka Aron mukaan on Suomessa paremmalla tolalla. Aro nimeää Japanin varoittavaksi esimerkiksi juuri Suomelle. Hän kritisoi Japanin maahanmuuttopolitiikkaa tiukaksi kehumalla Suomen omaa.

Myös talouden kehyksissä Aro vertailee maita keskenään, tällä kertaa velkojen puolesta. Lisäksi hän vertaa Japanin nykyistä taloustilannetta aikaisempaan, jolloin se oli vakaa ja vahva. Aro mainitsee heikon talouden syiksi maahanmuuttopolitiikan sekä väestörakenteen, mutta esimerkiksi syvällisemmän tai ratkaisukeskeisen pohdinnan sijaan hän luettelee villin kuuloisia velkalukuja.

Talouteen vaikuttaa suuresti väestörakenne, ja sen kehityksen kehyksissä Aro tarkastelee Japanin väestön ikääntymisen sekä alhaisen syntyvyyden vaikutusta maan talouteen. Hän arvioi maan keinoja, kuten teknologiaan ja lapsiin panostuksen, vastata väestöongelmaan, muttei sen enempää avaa keinoja esimerkiksi käytännön tasolla. Aro ei myöskään mainitse alhaisen syntyvyyden syitä. Kaiken kaikkiaan kolumnissa Japani on kehystetty negatiivisesti Aron keskittyessä maan ongelmiin ja sen kykenemättömyyteen ratkaista niitä.

5.4 Helsingin Sanomat löytää ongelmia ongelmien perään

Helsingin Sanomien artikkelin kirjoittaja Joonas Aaltonen lähestyy Japanin maahanmuuttopolitiikkaa Suomen näkökulmasta Suomesta käsin. Hän on haastatellut juttuun kolmea eri asiantuntijaa Suomesta, ja he arvioivat Japanin tilannetta peilaten sitä Suomeen. Heidän kautta Aaltonen purettu Japanin maahanmuuttopolitiikkaan kriittisesti. Ensimmäinen asiantuntija arvioi Japanin väestönkehityksen vaikutuksia maan huoltosuhteeseen, toisen asiantuntijan avulla Aaltonen erittelee väestökehityksen vaikutuksia talouskasvuun, ja kolmas asiantuntija taas kertoo alhaisen syntyvyyden syitä. Aaltonen käyttää jutussaan sanaa ”ongelma” kahdeksan kertaa, ja jokaisella kerralla se liittyy Japaniin. Maan ongelmien luettelemiseen Aaltonen artikkelissaan keskittyykin.

Yksi Aaltosen haastattelemissa asiantuntijoista toteaa Japanin olevan uhkakuva Suomelle. Juttu on julkaistu vuoden 2023 eduskuntavaalien aikaan, ja sen liittyminen vaaleihin on perusteltu siten, että Suomen väestön vanhenemisella on negatiivinen vaikutus maan talouteen – aivan kuten Japanilakin. Lisäksi Perussuomalaiset liputtaa Japanin tiukan maahanmuuttopolitiikan puolesta ja mainitsevat sen maahanmuuttoliittisessä ohjelmassaan, joten Japanin kriittinen tarkastelu on perusteltua.

Japanin ongelmien luettelemisen lisäksi Aaltonen vertailee Japania ja Suomea keskenään. Muun muassa väestöjen ikärakenteet, elinajanodotteet, ulkomaalaisten osuus väkimääristä sekä maahanmuutto ovat tarkastelun kohteina. Vertailussa Aaltonen asettaa Japanin huonon esimerkin maaksi, joka ei kykene vastaamaan väestökriisiinsä. Ratkaisuksi sille Aaltonen esittää työperäisen maahanmuuton lisäämistä toteamalla, että *mikäli Japani haluaa kääntää huoltosuhteen suunnan ylöspäin, tulee sen todennäköisesti ennemmin tai myöhemmin tehdä muutoksia myös maahanmuuttopolitiikkaansa*. Aaltonen haastaa Japanin tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa referoimalla pääministeri Fumio Kishidan synkkiä puheita maan tulevaisuudesta ja toteamalla, että suomalaisista eduskuntapuolueista ainoastaan Perussuomalaiset näkee Japanin maahanmuuttomallin esimerkillisenä. Lisäksi jutun lopussa asiantuntijat kertovat maan asenteen maahanmuuttoon olevan hitaassa muutoksessa sallivampaan.

Aaltonen antaa myös myönnöstyötä Japanille kirjoittaessaan, että robotiikan hyödyntämisestä vanhusten hoidossa on hyötyäkin. Lisäksi Japani eroaa muista nopeasti vanhenevista maista siten, että se vanhenee kaikista nopeitten ja joutuu ensimmäisenä vastaamaan haasteisiin voimatta itse saada seurata sivusta jonkun muun maan kamppailua ja ottamalla siitä oppia.

5.4.1 Kuplat puhkeavat ja kehää kierretään

Vaikka Aaltosen vaalijutussa on uutisellinen ote, hän käyttää tekstissään jonkin verran metaforia. Tässäkin jutussa Japani on *kuilun partaalla*. Japani on putoamassa jonnekin peruuttamattomaan, eikä sieltä ole pääsyä takaisin maan pinnalle. Aaltonen kirjoittaa, että *Japani ei ole paikannut heikkoa syntyvyyttä maahanmuutolla*. On kuin Japani olisi veneen kyydissä, jonka pohjassa on reikä: jos maa ei paikkaa sitä, vene uppoaa Japani mukanaan.

Aaltonen kirjoittaa *vuoden 1991 talouskuplan puhkeamisesta*, jolla hän viittaa aikaan 1980-luvulla, jolloin Japanin talous kukoisti, kunnes vuonna 1991 se kohtasi taantuman (Jansen ym. 2024). Puhe kuplan puhkeamisesta herättää mielikuvan hennon saippuakuplan puhkeamisesta, mikä viestii siitä, ettei talouskupla ole alkujaankaan ollut kaiken kestäväällä pohjalla. Jutussa mainitaan myös *noidankehä*, jossa pyörivät matala syntyvyys ja heikko talouskasvu. Noidankehäksi kutsutaan nurmelle muodostunutta sienikehää, jonka on ennen ajateltu syntyneen noitien tai keijujen työstä (Aulio 2009). Noidankehästä syntyy negatiivinen mielleyhtymä, kuin Japani olisi pahassa kierteessä, jossa toistuvat pahat asiat. Kehästä ei ole ulospääsyä, joten se on katkaistava.

Artikkelin loppua lähestyessään Aaltonen toteaa, ettei ole *tuulesta temmattu ajatus ottaa mallia Japanista* sen teknologian hyödyntämisessä. Näin ollen muodostuu ajatus, ettei kyseinen idea olekaan yhtäkkisen tuulenpuuskan tuoma, vaan pikemminkin asiallinen, perusteltu näkemys.

5.4.2 Suomen kehykset dominoivat

Aaltonen käyttää artikkelissaan Suomen, väestökehityksen, talouden, kulttuurin, etnisyyden, syrjimisen, historian, teknologian sekä työvoimapulan kehyksiä. Suomen kehykset näkyvät vahvimmin, sillä jutussa pohditaan Japanin väestökehitystä ja maahanmuuttopolitiikkaa Suomen näkökulmasta: suomalaiset asiantuntijat arvioivat Japanin tilannetta, Japanista tarkastellaan niitä ongelmia, joita Suomessakin on ja maita vertaillaan keskenään. Lisäksi jutun alussa ja lopussa mainitaan, että juttu liittyy Suomen vuoden 2023 eduskuntavaaleihin.

Väestönkehityksen ja talouden kehyksissä asiantuntija pohtii vanhenevan ja kutistuvan väestön sekä vähäisen maahanmuuton negatiivisia vaikutuksia Japanin talouteen. Japania verrataan Suomen lisäksi länsimaihin yleisesti, muttei esimerkiksi muihin Aasian maihin, jotka ovat kulttuurisesti

läheisempiä sille. Kulttuurin kehyksissä asiantuntijat pohtivat, millainen vaikutus Japanin kulttuurilla on siihen, ettei syntyvyyttä saada kasvuun. Japanin perinteinen kulttuuri ei istu länsimaisten arvojen, joissa myös naisilla on vapaus päättää elämänsä suunnasta itse, kanssa yhteen.

Etnisyyden kehyksissä ilmenee japanilaisten arvostus omasta syntyperästään ja tahto säilyä kulttuurisesti sekä etnisesti yhtenäisenä. Maahanmuutto rikkoisi kaikkea tätä, ja siksi siitä ei toivotakaan pysyvää, vaan vain väliaikaista vaihtoehtoa. Jutussa kuitenkin jätetään huomiotta esimerkiksi Japanin nuori sukupolvi, jonka suhtautuminen muihin kulttuureihin on avoin ja omaan kurinpitoseen kulttuuriin kritisoi. Toisaalta tarkastelun kohteena on poliittinen päätöksenteko, jossa vallassa on edelleen vanhempi sukupolvi. Pelkästään sen käsittely kuitenkin jättää lukijalle mielikuvan japanilaisista, jotka halveksivat maahanmuuttajia ja heidän kulttuureitansa.

Syrjimisen kehyksissä Aaltonen avaa Japanin haluttomuutta kotouttaa maahanmuuttajia. Sitä ei nähdä tarpeelliseksi, jos työvoima on vain väliaikaista. Tämä jättää ulkomaalaisen työvoiman ryhmän omaksi kastikseen, jolla ei ole samoja oikeuksia kuin kantaväestöllä. Myös historian kehyksissä korostuu se, ettei Japani oikeastaan koskaan ole halunnut vastaanottaa ulkomaalaisia muuta kuin väliaikaiseksi työvoimaksi, mikä muistuttaa siitä, ettei ilmiö ole Japanissa uusi tai muuttunut.

Teknologian ja työpulan kehyksissä pohditaan sitä, onko teknologian hyödyntämisestä vai maahanmuuton lisäämisestä enemmän hyötyä Japanin huoltosuhteen korjaamiselle. Asiantuntijan, entisen pääministeri Shinzo Aben sekä japanilaisten poliitikkojen ja kansalaisten mielestä ulkomalaisia olisi otettava enemmän vastaan Japaniin, mutta ajatus siirtyy käytäntöön hitaasti.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tarkastelemassani aineistossa korostetaan Japanin nihkeää ja varautunutta suhtautumista maahanmuuttoon, ja sitä haastetaan. Japanin maahanmuuttopolitiikkaa käsitellään kriittisesti ja varoitavasti. Juttujen lähestymiskulmissa aiheeseen on eroja, mutta yhtenevät näkökulmat ovat enemmän sääntö kuin poikkeus. Japani ja sen maahanmuuttopolitiikka kehystettiin jutuissa toistuvasti muun muassa Suomen, talouden, väestörakenteen kehityksen, historian ja työvoimapulan näkökulmista. Kyseisten kehystämisten yleisyys ei sinänsä hämmennä, sillä ne kaikki liittyvät maahanmuuttoon vahvasti. Suomen kehukset taas selittyvät sillä, että tarkastelun kohteina olivat suomalaiset mediat, joten lienee lähes ehdotonta, että jutuissa huomioidaan myös kotimaa.

Näkökulmien yhtenäisyydestä huolimatta lähestymiskulmat eroavat toisistaan. Siinä missä Satakunnan Kansa tarkastelee aihetta kolumnin, kirjoittajan omien mielipiteiden pohjalta, Yle on ongelman ytimessä – itse Japanin maaperällä – ja antaa puheenvuoron paikallaolijoille. Helsingin Sanomat taas pysyy etäällä ja kysyy suomalaisten asiantuntijoiden näkemystä, ja The Ulkopolitistilla tilannetta arvioi Japaniin perehtynyt kirjoittaja.

Analyysin perusteella tämän opinnäytteen ennakko-oletus täyttyi. Ennakko-oletukseni oli, että jutuissa on varoituksen sävyä siitä, että Suomi on ajautumassa Japanin tielle, koska kuten Japanin, myös Suomen väestö vanhenee ja syntyvyys on matalaa, mikä vaarantaa maan taloudellista huoltosuhdetta. Aineiston yhteisenä yleisenä tarkoituksena vaikutti olevan lukijan huomion kiinnittäminen Japanin hankalaan tilanteeseen ja herätellä pohtimaan Suomen tilanteen kehityskulkua sekä saada aikaan keskustelua. Kolmessa neljästä jutussa maita vertailtiin keskenään, ja Japani asetettiin varoittavaksi esimerkiksi Suomelle. Japanin tiukka maahanmuuttopolitiikka nähtiin kestäättömänä maan tulevaisuuden kannalta.

Mitä enemmän haastateltavia sekä näkemystä tukevia tutkimuksia, tilastoja ja mainintoja muista artikkeleista jutussa on, sitä vakuuttavampi se on. Satakunnan Kansan kolumni, joka rakentuu pitkälti kirjoittajan oman näkemyksen varaan ja käyttää värikästä kieltä, muistuttaa blogitekstiä, jossa kirjoittaja jäsentelee omia ajatuksiaan aiheesta. Kirjoittaja tuntuu haluavan ravistella lukijaa isoilla luvuilla ja provosoida ottamalla kantaa väestöpolitiikan toteuttamiselle.

Ylen jutussa puheenvuoro taas on Japanin maaperällä oleskelijoilla, mistä jää objektiivista tietoa välittävä vaikutelma, mutta todellisuudessa artikkeli ottaa selkeän kannan Japanin toimintatapoihin ja pyrkii herättämään tunteita lukijassa. Artikkelissa on draaman aineksia, kun uhri ja ärhäkkä poliitikko asetetaan vastakkain. Tilastografikat antavat lukijalle vaikutelman perusteellisesta tiedonvälityksestä, mutta ne tukevat myös jutun näkökantaa aiheesta. Myös haastateltavat tukivat jutun näkökantaa.

The Ulkopolitistin analyttisessä artikkelissa tehdään perusteellinen katsaus Japanin maahanmuuttopolitiikkaan. Artikkelin on aineiston ainoa, jossa Suomea ei käsitellä, vaan huomio on kokonaan Japanissa. Artikkelin on linkitetty paljon muita artikkeleita tukemaan väitteitä, joten ne eivät ilman perusteluja. Kuitenkin tekstissä on esseen tuntua, mikä jättää miettimään, painottuuko siinä ja sen lukuisissa linkeissä kirjoittajan oma näkemys. Helsingin Sanomien jutussa eri alojen asiantuntijoiden haastattelu antaa jutulle vakuuttavan pohjan kyseenalaistamaan Japanin tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa. Samalla se korostaa länsimaista lähestymistapaa.

Oikeastaan kaikilla jutuista on länsimainen lähestymistapa aiheeseen, ja Japania verrataan jatkuvasti länsimaihin. Ylen jutussa kirjoittaja avaakin sille syytä: Japani on ollut idän valtioista länsimaista demokratiaa lähimpänä. Vähemmälle huomiolle jää kuitenkin se, että todellisuudessa Japani on itäaasialainen valtio, jonka ainutlaatuinen kulttuuri juontuu tuhansien vuosien takaa. Japani avautui muulle maailmalle vuonna 1853 Yhdysvaltojen pakottamana yli 200 vuotta kestäneen eristytymisen jälkeen (BBC 2023). Keväällä vuonna 2024 Japanin avautumisesta on kulunut vasta 170 vuotta. Pohdittavaksi jää, asettavatko länsimaat medioineen liian korkeita odotuksia Japanille vanhenevan väestön hoitoon ja työvoimapulan ratkaisemiseksi siksi, että ne voivat tehdä joko samoin tai toisin, kun samat haasteet sattuvat omalle kohdalle.

Jutuissa huomioidaan Japanin kulttuurin piirteitä tiettyyn pisteeseen asti, mutta kokonaiskuvassa ei niinkään. Japanilainen kulttuuri tunnetaan sosiaalisesta harmoniastaan, jota voidaan nimittää myös termillä *wa*. Japanilainen Azumi Uchitani avaa japanilaisen harmonian, *wan*, ideaa kuvaamalla sitä yhteisön tasapainoksi. Harmoniassa yhteisön jäsenet toimivat sen parhaaksi ja odotusten mukaisesti. On hiljasta tietoa ja tapoja, joita ymmärretään ja noudatetaan. (Uchitani 2024.) Japanilainen kommunikointi perustuu pitkälti juuri hiljaiseen tietoon siitä, millä tavalla johonkin vastataan vaikkapa kieltävästi. Eitä ei välttämättä sanota suoraan, vaan se viestitään kiertäen kaarrellen. Myös nöyryyden ja muiden huomioimisen katsotaan olevan suuressa arvossa – siis myös

normi. Muita kehuaan, itseä vähätellään. (AFS-USA 2024.) Muun muassa nämä ovat osana muodostamassa japanilaisen sosiaalisen harmonian kokonaisuutta, jonka voidaan nähdä olevan hataralla pohjalla, jos se perustuu oletukseen, että kaikki tietävät, mistä on kyse.

Jutut antavat Japanista yksipuolisen ja muita kulttuureja ylenkatsovan kuvan. Puheenvuoroa ei anneta esimerkiksi Japanin nuorisolle, joka länsimaiden nuorison tavoin suhtautuu monikulttuurisuuteen avoimesti ja mielenkiinnolla, kuten esimerkiksi aasialaismedia Asian Bossin toteuttamasta katuhaastattelusta selviää (Asian Boss 2023). Toisaalta toistaiseksi valtaosa politiikan puikoissa istuvista päätöksentekijöistä on edelleen vanhempaa sukupolvea (Yeung & Ishikawa 2023). Tämä ja Japanin väestörakenne voivat olla suurimpia syitä sille, että ääneen pääsevät vanhemman sukupolven japanilaiset.

Tämän opinnäytetyön tekemiseen retorinen, metafora- ja kehysanalyysi olivat sopiva tutkimusmenetelmien kolmikko. Koska havaintojeni mukaan aiheesta on tehty suhteellisen vähän syväluotavia juttuja suomeksi, on hyödyllisempää käyttää laadullisia tutkimusmenetelmiä määrällisten sijaan. Toisaalta juttuja ja kirjoituksia Japanin väestörakenteesta ja maahanmuuttopolitiikasta on viime vuosina tehty enemmän. Olisi voinut olla hyödyllistä myös tilastoida kaikki aiheesta löytyvät artikkelit ja tutkia kaikkien tekstien ydinajatuksia.

Aiheen tutkimista olisi syytä jatkaa perehtymällä Suomen – mutta etenkin myös muiden maiden – medioiden julkaisemiin juttuihin Japanin väestörakenteesta ja maahanmuuttopolitiikasta. Miten esimerkiksi Italian, joka myös kamppailee ikääntyvän väestön ja alhaisen syntyvyyden kanssa, medioissa tarkastellaan Japania ja sen maahanmuuttopolitiikkaa? Entäpä Ruotsi, jonka maahanmuuttopolitiikka on ollut Japania avoimempaa? Oletan, että Suomen mediat jäävät seuraamaan Japanin tilanteen kehitystä, koska Suomen tilanne seurannee Japania – vaikka siitä varoitellaankin. Lukijan seurattavaksi ja pohdittavaksi jää, millaisista näkökulmista aihetta tarkastellaan medioissa, ja millaisissa sävyissä siitä kirjoitetaan.

7 LÄHTEET

Aaltonen, Mika, Ilmonen, Jack & Kahra, Hannu 2017. Eläkepommi ei tule kuin varas yöllä. Ajatuspaja Libera. Libera Analyysi 1/2017, 15. Hakupäivä 15.4.2024. https://www.libera.fi/wp-content/uploads/2017/01/elakepommi_5-1.pdf.

AFS-USA 2024. Exploring Japanese culture. Hakupäivä 7.5.2024. <https://www.afsusa.org/count-ries/japan/#afs-nav-language>.

Asian Boss 2023. What Do Japanese Think Of Immigrants? | Street Interview. Hakupäivä 8.5.2024. <https://www.youtube.com/watch?v=nnMrfnMg5p0>.

Aulio, Kai 2009. Turun Sanomat 15.9.2009. Noidankehä kasvaa ilman keijujen taikoja. Hakupäivä 5.5.2024. <https://www.ts.fi/teemat/74350>.

Aurelia, Angel & Bero, Fransiska, Priskilia & Santoso, Nethania, Georgina, Rosarika, Surya 2023. Transformasi Global (JTG) Vol. 10 No. 1 (2023) 17.6.2023. Japan Government and NGOs Effort Towards Eliminating Racism in Japan. Hakupäivä 12.1.2024. <https://transformasiglobal.ub.ac.id/index.php/trans/issue/view/26>.

BBC 2023. Japan country profile 26.6.2023. Hakupäivä 8.5.2024. <https://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-14918801>.

Christensen, Raymond 2024. Britannica 22.2.2024. Liberal-Democratic Party of Japan. Hakupäivä 27.2.2024. <https://www.britannica.com/topic/Liberal-Democratic-Party-of-Japan>.

Edmond, Charlotte & North, Madeleine 2023. World Economic Forum 28.9.2023. More than 1 in 10 people in Japan are aged 80 or over. Here's how its ageing population is reshaping the country. Hakupäivä 6.5.2024. <https://www.weforum.org/agenda/2023/09/elderly-oldest-population-world-japan/>.

Eduskunta 2024. Hallituksen valvonta. Hakupäivä 21.3.2024. https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/eduskunnan_tehtavat/hallituksenvalvonta/Sivut/default.aspx.

Exum, Anika Osaki 2023. The Japan Times 18.10.2023. Japan panel compiles new system for foreign technical interns. Hakupäivä 21.12.2023. <https://www.japantimes.co.jp/news/2023/10/18/japan/society/foreign-trainees-draft-report/>.

Global Skill Partnership 2023. Technical Intern Training Program (TITP). Hakupäivä 16.12.2023. <https://gsp.cgdev.org/legalpathway/technical-intern-training-program-titp/#why-was-it-started>.

Hellsten, Ina 1998. Monistettu Dolly. Johdatusta metafora-analyysiin. Teoksessa Media-analyysi - tekstistä tulkintaan (toim. Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliverronen. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

Institute for Human Rights and Business 2017. Learning Experience? Japan's Technical Intern Training Programme and the Challenge of Protecting the Rights of Migrant Workers. Hakupäivä 16.12.2023. https://www.ihrb.org/uploads/reports/Learning_Experience_Japans_TITP_and_the_Rights_of_Migrant_Workers.pdf.

Jansen, Maurius, Berthus & Hurst, Cameron, George & Notehelfer, Fred, George & Hijino, Shigeki 2024. Britannica 3.5.2024. Japan. Hakupäivä 5.5.2024. <https://www.britannica.com/place/Japan/International-relations#ref319789>.

Japan in Japanese: Nihon 2013. East Asia Student 3.6.2013. Hakupäivä 20.3.2024. <https://eastasiastudent.net/japan/japanese/japan-in-japanese/>.

JITCO, The Japan International Trainee & Skilled Worker Cooperation Organization 2023. What is the Technical Intern Training Program? Hakupäivä 10.12.2023. <https://www.jitco.or.jp/en/regulation/>.

Jobs.ac.uk 2024. Japan country profile. Hakupäivä 6.5.2024. <https://career-advise.jobs.ac.uk/country-profiles/asia/japan/>.

Joki, Leena 2012. Kielitoimiston sanakirja 16.11.2012. Suitsintaa ja suitsentaa. Hakupäivä 6.4.2024. https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit/artikkelit_ja_esitelmät/sana_sanasta_ajan_sanojen_tustaa_%282005_2013%29/suitsintaa_ja_suitsentaa.

Kantola, Karoliina 2010. Mangasta massamurhaan - koulutuksesta koulusurmaan. Japani suomalaisessa ja Suomi japanilaisessa sanomalehdessä. Tampereen yliopisto. Tiedotusoppi. Pro gradu -tutkielma. Hakupäivä 22.2.2024. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/82065>.

Karvonen, Erkki 2000. Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. Media & Viestintä 23 (2), 78–84.

Kato, Yuko & Jalil, Zubaidah Abdul, 2022. BBC 8.6.2022. Shinzo Abe: The legacy of Japan's longest-serving PM. Hakupäivä 28.2.2024. <https://www.bbc.com/news/world-asia-53938094>.

Kotimaisten kielten keskus 2024. Kielitoimiston sanakirja: kansallinen 2024. Hakupäivä 22.3.2024. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/kansallinen>.

Kotimaisten kielten keskus 2024. Kielitoimiston sanakirja: kiivas. Hakupäivä 5.4.2024. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/kiivas>.

Koskenhalho, Ninnu 2018. Antroblogi 7.10.2018. Hiljaisuus Suomessa ja Japanissa. Hakupäivä 6.5.2024. <https://antroblogi.fi/2018/10/hiljaisuus-suomessa-ja-japanissa/>.

Kosuke, Tauchi 2023. The Asahi Shimbun 10.4.2023. Japan proposes to end problem-filled technical intern program. Hakupäivä 21.12.2023. <https://www.asahi.com/ajw/articles/14882268>.

Kuutti, Heikki 2012. Mediasanasto. Jyväskylä: Media Doc. Hakupäivä 24.1.2024. <https://isu.com/harriwickstrand/docs/mediasanasto/6>.

Kyodo News 2023. 9.6.2023. Japan to expand skilled worker visa system to address labor shortage. Hakupäivä 29.2.2024. <https://english.kyodonews.net/news/2023/06/845cf1254476-japan-to-expand-skilled-worker-visa-system-to-address-labor-shortage.html>.

Kyodo News 2024. 29.2.2024. New visa rules to allow more foreign students to find jobs in Japan. Hakupäivä 20.2.2024. <https://english.kyodonews.net/news/2024/02/fae11e23d7ab-new-visa-rules-to-allow-more-foreign-students-to-find-jobs-in-japan.html>.

Morita, Liang & Halsall, Jamie 2017. Cogent Social Sciences 22.3.2017. Why Japan isn't more attractive to highly-skilled migrants. Pdf-tiedosto. Hakupäivä 11.1.2024. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/23311886.2017.1306952?needAccess=true>.

Nikkei staff writers 2023. Nikkei Asia 26.12.2023. Japan could relax immigration policy as Abe faction wanes in LDP. Hakupäivä 26.2.2024. <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Japan-immigration/Japan-could-relax-immigration-policy-as-Abe-faction-wanes-in-LDP>.

Oda, Makoto & Kubota, Kazumichi, 2024. The Asahi Shimbun 28.2.2024. Japan plans to add drivers, rail staff to skilled worker visa. Hakupäivä 29.2.2024. <https://www.asahi.com/ajw/articles/15134994>.

Oikeusministeriö 2023. Antirasistinen sanasto. Hakupäivä 16.12.2023. <https://yhdenvertaisuus.fi/sanasto>.

Oinonen, Sami & Kinnunen, Helvi 2016. Euro ja talous 9.6.2016. Onko Suomi samalla tiellä kuin Japani? Suomen pankin ajankohtaisia artikkeleita taloudesta. Hakupäivä 6.5.2024. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2016/3/onko-suomi-samalla-tiella-kuin-japani/>.

Perussuomalaiset 2023. Perussuomalaisten vuoden 2023 maahanmuuttopoliittinen ohjelma. Hakupäivä 22.2.2024. <https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2023/01/MaahanmuuttopolOhjelmalso.pdf>.

Pesola, Hanna, Sarvimäki, Matti & Virkola, Tuomo 2024. Eri syistä maahan muuttaneiden työllistyminen Suomessa. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 9/2024. Hakupäivä 5.5.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165475/TEM_2024_9.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Romppainen, Hanna 2021. Uutismedian liitto. Juttutyypit: artikkeli. Hakupäivä 29.1.2024. <https://juttutyypit.fi/juttutyypit/artikkeli/>.

Ruotsalainen, Kaija 2013. Tilastokeskus 21.2.2013. Väestö vanhenee – heikkeneekö huoltosuhte? Hakupäivä. 16.12.2023. https://www.stat.fi/tup/vl2010/art_2013-02-21_001.html

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_5.html.

Saito, Jun 2022. Japan Center for Economic Research 15.7.2022. Historical Background of the Japanese Restrictive Immigration Policy. Hakupäivä 18.3.2024. <https://www.jcer.or.jp/english/historical-background-of-the-japanese-restrictive-immigration-policy>.

Sanoma 2023a. Helsingin Sanomat. Hakupäivä 8.12.2023. <https://media.sanoma.fi/suunnittelijan-tyokalut/mediatiedot/helsingin-sanomat>.

Sanoma 2023b. Satakunnan Kansa. Hakupäivä 30.1.2024. <https://media.sanoma.fi/suunnittelijan-tyokalut/mediatiedot/satakunnan-kansa>.

Seppänen, Janne & Väliverronen, Esa 2012. Mediatyhteiskunta. 2. tarkistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Sisäministeriö 2024a. Maahanmuuttopolitiikka perustuu yhteisiin linjauksiin ja sopimuksiin. Hakupäivä 5.5.2024. <https://intermin.fi/maahanmuutto/maahanmuuttopolitiikka>.

Sisäministeriö 2024b. Suomi panostaa työvoiman maahanmuuttoon. Hakupäivä 5.5.2024. <https://intermin.fi/maahanmuutto/tyovoiman-maahanmuutto>.

Sorsa, Tiia 2020. Väestöliitto. Kestävän väestönkehityksen Suomi. Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 2020. Hakupäivä 21.3.2024. https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/c847b683-kvs_saavutettava.pdf.

The Ulkopolitist 2024. Mikä The Ulkopolitist? Hakupäivä 22.1.2024. <https://ulkopolitist.fi/about/>.

The Ulkopolitist 2024. The Ulkopolitist ry. Hakupäivä 31.1.2024. <https://ulkopolitist.fi/the-ulkopolitist-ry/>.

The World Factbook 2023. Central Intelligence Agency 6.12.2023. Japan. Hakupäivä 10.12.2023. <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/japan>.

Tieteen termipankki 2023: Kirjallisuudentutkimus: retoriikka. Hakupäivä 8.12.2023. <https://tieteen-termipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:retoriikka>.

Tsuji, Chinatsu 2024. Britannica 13.2.2024. Fumio Kishida. Hakupäivä 27.2.2024. <https://www.britannica.com/biography/Fumio-Kishida>.

Turkki, Teppo 2006. Supistuvan väestökehityksen talous ja vuoden 2007 ongelma. Raportti. Hakupäivä 17.12.2023. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2017/02/Japan2007-2.pdf>.

Uchitani, Azumi 2024. WA – the Japanese Art of Harmony. Hakupäivä 22.3.2024. <https://www.azumiuchitani.com/wa-the-art-of-harmony/>.

Uusitalo, Petteri 2019. Japanin outouden takana: japanilaisen populaarikulttuurin käsitteleminen länsimaisessa mediassa. Oulun ammattikorkeakoulu. Viestinnän tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 22.2.2024. <https://www.theseus.fi/handle/10024/227289>.

Uutismedian liitto 2024. Journalismi. Hakupäivä 28.2.2024. <https://www.uutismediat.fi/sanomalehtitieto/journalismi/>.

Veronmaksajat 2024. Veronmaksajain keskusliitto 19.1.2024. Julkisyhteisöjen ja valtion velka. Hakupäivä 22.3.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/tutkimus-ja-tilastot/suomen-verot-ja-menot/julkisyhteisöjen-ja-valtion-velka/#4955f7e0>.

Virrantala, Riikka 2017. Suomen Lehdistö 5.5.2017. Toimittajat ilman palkkaa – verkkolehti The Ulkopolitistia tekee jo 66 vapaaehtoista. Hakupäivä 31.1.2024. <https://suomenlehdisto.fi/toimittajat-ilman-palkkaa-verkkolehti-the-ulkopolitistia-tekee-jo-66-vapaaehtoista/>.

Yeung, Jessie & Ishikawa, Eru 2023. CNN 25.4.2023. Gen Z takes office: Japan's newest politicians are young, diverse, and online. Hakupäivä 8.5.2024. <https://edition.cnn.com/2023/04/25/asia/japan-election-youngest-mayor-youtube-uyghur-intl-hnk/index.html>.

Yleisradio 2022. Ylen vuosikertomus 2022. Pdf-tiedosto. Hakupäivä 7.12.2023.
https://drive.google.com/file/d/1nUbeqk1lGhC80y9es56rm6-T5uqwjC_H/view.

TUTKIMUSAINEISTO

Aaltonen, Joonas 2023. Helsingin Sanomat 17.2.2023. Maahanmuuttoa Japanin malliin. Hakupäivä 16.1.2023. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009376908.html>.

Aro, Timo 2023. Satakunnan Kansa 8.2.2023. Japanin tie on Suomelle varoittava esimerkki – Suomen uusimmat väestötilastot olivat järkyttävät. Hakupäivä 16.1.2024. <https://www.satakunnan-kansa.fi/kolumnit/art-2000009377128.html>.

Matikainen, Jenny 2020. Yleisradio 19.1.2020. Unelmien Japani paljastui ompelija Guolle painajaiseksi. Hakupäivä 16.1.2023. <https://yle.fi/a/3-11157183>.

Tuorila, Eero 2019. The Ulkopolitist 8.4.2019. Japanin maahanmuuttopolitiikka: Työntekijät ovat tervetulleita, mutta maahanmuuttajia ei kaivata. Hakupäivä 16.1.2024. <https://ulkopolitist.fi/2019/04/08/japanin-maahanmuuttopolitiikka-tyontekijat-ovat-tervetulleita-mutta-maahanmuuttajia-ei-kaivata/>.